

AZ ALSÓ-SZTRÉGOVAI MADÁCH-KASTÉLY UDVARA. (A kaputól jobbra Madách Imre dolgozószobájának ablaka.)

a hogy egyik jeles író társam írta tavaly Madáchról szóló cikkében: «Az író holtá után is pénzt keres mások számára és még a kik belőle élnek, azoknak se jut eszükbe, hogy a sírjára felvéstnek a nevét s egyszer legalább egy esztendőben koszorút helyeznének reá.» Maróan igaz szavak s megokolásuk merőben felesleges.

Ezelőtt körülbelül kilencz évvel tettem szóvá először e becses lapokban (Vas. Ujs. 1900. 42. sz.) e mélyen bántó állapotot. Akkor sehonnán se jött rája visszhang; kiáltó szó lett a pusztában. Azóta még párszor felemeltem gyöngye szavamat s erre jött ugyan innen-onnan egy-két jóakaratu válaszhang, de sem az arra egyedül illetékes körök, sem a magyar társadalom nem mozdult meg jelentékenyebben, hanem maradt minden a Pató Pál módja szerint. Voltak ugyanis, a kik úgy gondolkodtak, hogy az atyjától nagy vagyont örökölt egyetlen fiú kötelessége dicső atyja emlékének megörökítése és ápolása s ezzel sikerült elaltatni a köz- és saját lelkiismeretüket, nem törődve cseppet sem azzal, hogy az atyja emlékének lángoló szeretettel csüggyő fiú, szigorú és teljesen indokolt elv alapján állva tette azt, hogy atyja nevének dicsőítésére alig tett valamit.

Azóta — egy évvel ezelőtt — a fiú is elköltözött az élők sorából. A nemes, költői lelkű Madách Aladár is ott hamvadozik atyja lábainál az alsó-sztrégoi útszéli temetőben. Ennél a temetőnél se láttam életemben elhanyagoltabbat, árvábbat. Ott terül el az Alsó-Sztrégován keresztülmenő országút mentén, szabálytalan négyszöget alkotva, melynek két legkeskenyebb oldala 13, illetve 23 lépés s hossza 93 lépés. Gyepűje, kerítése nincs s tót falusi gyerekek hancuzóznak füvel benőtt sírhantjain. A temető közepétáján, az országúttól alig pár lépésnyi távolságban egy öt lépés hosszúságú s három lépés szélességű, egyszerű, faszindelyes házikó áll, két oldalán pár arasznyi deszkatablász ablak s elején egyszerű faajtó, melyen sehoh semmi felirás. Kegyeletes utazó ott ugyan hiába fordul meg; Madách sírjára abban a házikóban rá nem talál. A múlt évben elhunyt Madách Aladár e kis házikó déli végébe temettette el magát, két sírhelyet készíttetve a maga s majdan özvegye számára. E sírbolt készítése alkalmával az atyai hamvakat rejtő sírkamara egyik földalatti fala bedőlt s a falu jelenlegi jegyzője bemenvén a nyíláson — mint tőle hallám — az 1864-ben elzárt sírkamrában három koporsót talált és pedig a nyugati oldalon a Madách Imrét, mely a megdicsőült végrendelkezése szerint egyszerű puhafából készült s fehér porcellánfejú szögekkel kivert fekete posztóval volt bevonva. Egyik oldala már elrohadt, behorpadt utána a tető is s látni engedi a holtat, ki meg lehetős ép állapotban van ma is. Közvetlen mellette van édesanyja, Majthényi Anna érez-

koporsója s e mellett a Madách Pálé, szintén elkorhadt fából. A kis kamra egyik sarkában különböző emberszobrok, koponyák, kar- és lábszárszobrok stb. vannak egy csomóba összehányva. A család régi tagjainak maradványai. E gazdátlan csontok is jobb sorsot érdemelnek, a többiekéről nem is szólva.

Mikor tíz évvel ezelőtt először láttam e tetemházikót, meglehetősen elhanyagolt állapotban volt; az Aladár özvegye azonban a múlt évben, férje halála után kitaroztatta s férje sírját léczkerítéssel be is kerítette; a kis házikó tövében azonban ma is vígan kapargálnak a tyúkok, turkálnak a malacok s száraznak az utzagyermekek.

Nem e becses lapokban van helye az ezen körülmények felett való meditatásnak; de a «Vasárnapi Ujság» csak nemes tradícióinak tesz eleget, a mikor a nemzet nagyjainak kultuszából az ébresztgetés által is ki akarja venni részét. S valóban szinte hihetetlen és érthetetlen, hogy a nemzet egyik legnagyobb szellemű fiának, kinek halhatatlan alkotása ma százazrek s talán milliók felfogását, világ-és életnézetét befolyásolja s irányítja, e hazában maig sincs sehoh, közeliismerést igazoló emlékműve; nincs még csak sírköve sem s születése házat sem jelöli semmi, de semmi. Annál visszatetszőbb ezen jelenség, mert hiszen az utóbbi évtizedekben Madáchnál jóval kisebb szellemű egyénnel szemben is igyekezett leróni nemzeti társadalmunk régi kötelességét, habár azt is el kell ismernünk, hogy a múltak sok mulasztása szakadt e nemzedék vállaira s saját, nagy kortársaival szemben is tetemes hátralekban van.

Már fentebb említett író társam nagyon helyesen tette azt a megjegyzést is, hogy «Nem szükséges nemzeti közadakozásra felszólítani a közönséget, hogy gyűjtés útján állítsuk fel a síremléket. Madách Imre a saját munkájának a jövedelméből, holtá után önmaga is fel tudja állítani a saját síremlékét. Csak tessék az öt megillető írói díjak egy részét holtá után neki kiadni. Minden írónak így kellene felállítani a síremlékét is és a szobrárt is, a saját munkáinak jövedelméből.» Közismert dolog, hogy a ki ezt írta, nagyon is eleven sebre tapintott s a Madách szellemi hagyatékának szomorú kótyavetyéjére mutatott rá. A holtak persze nem tudják behajtani az élőkön követeléseiket, de viszont ezek se hordhatják időtlen időig lelkü teherként az önvád lesújtó érzetét s nem várhatják be, míg az kiáltani kezd és megbotránkozást provokál.

Efféle gondolatok zajongtak lelkemben, míg a közelmúlt hetekben ott merengtem az alsó-sztrégoi Madách kastély boltozatos termében, «Az ember tragédiája» és írójának születési helyén s borongó szívvel andalogtam a kastélyt övező hatalmas park százados fái alatt, reményteljes lélekkel keresgetve a helyét,

hová abból az útszéli kis tetemházikóból majd átköltöztetik annak az egész emberiséget átölelő hatalmas szellemnek porladozó tetemeit s felavatják a kegyeletes emlékezés megszentelt búcsújáró helyévé.

Talán ezzel egyidejűleg a Madách-relikviák elhelyezésének kérdése is dülőre jut, melyeket ma még Madách Aladár özvegye féltő gondadal őriz s melyek hovatovább becsesebbek lesznek a nemzetre nézve. Megvan Madách Imre kézi könyvtára is, melynek kötetei szeljegyzeteikkel érdekes bepillantást engednek a nagy szellem lelki fejlődésének titkaiba is.

Határozott tudomásom van különben arról, hogy a Madách-mauzóleum és emlékszóbor ügyében nemsokára nagyobb szabású mozgalom indul meg, mely bizonyára az egész nemzet óhaját fogja kifejezésre juttatni s lehetővé fogja tenni a nemzet hálaadójának lerovását ide s tova félszázad óta jeltelen sírban porladozó egyik legnagyobb fiával s méltó büszkeségével szemben. Debuisset pridem.

Szalay Károly.

SÉTA BÖLCSŐ-HELYEM KÖRÜL.

Ez itt a Bencez, látod-e,
Szelid, széles domb s méla lanka,
Tán klastrom állt itt egykoron,
Bencez nap éjén köd-torony
Fehérik s kong sülyedt harangja.

Ez itt az Ér, a mi folyónk,
Ős dicsőségű Kraszna-árok.
Most száraz, szomorú, repedt,
Asszonyom, tépjek-e neked
Madréből egy-két holt virágot?

Ez itt a Kótó, volt falu,
Elsülyedt vagy turk horda dúlta,
Csupa legendák és jelek.
Itt akartam járnai veled
És most gyereink be a falunkba.

Ez itt falu, az én falum,
Innen jöttem és ide térek.
Mindszentnek hívják hasztalan,
Mert minden gonosz rajtavan,
S itt, jaj, átkos, fojtó az élet.

Ez itt pedig magam vagyok,
Régi tüzek fekete üszke
S fölöttünk végzet-szél füttyöl,
Szaladj tőlem, átkozz, gyűlölj,
Avagy légy rám ujjongva büszke.

Ady Endre.

KISÉRTETEK.

I.

Fényes, diadalmas nagy napokon,
Ha szédit a taps, a babér, az arany
És csókol az üdvöd mámorosan —

Érezted-e már?
Fényes, diadalmas nagy napokon
Melléd mi szörnyű kisértet eson!

Mint súgja: «Fény, diadal közepett
Most éled tán legszebb napodat...
Mi lesz, ha még szebb majd nem akad?»

Érezted-e már?
Óh nem, nem az éj, de a legnagyobb sugár
Ép akkor, fény, diadal közepett
Mint sebz halálra az életedet?!

II.

Valaha rég — szent ihletű csendben,
Ép valami zengő, büszke dalba kezdtem
S egyszerre — künn valaki bűg, rikolt:
Az utca vén, vak énekese volt.

Mit bántam akkor! Búghatott miattam,
Más dalt úgy lestem bűvös bódulatban,
Őrök dicsőség mámoros dalát,
Úgy szálltam mennybe minden poklon át.

Ma — nem is él tán a vak énekes már...
Én mégis hallom, hozzám mégis eljár...
Mi sír szívemben olykor — nem tudom:
Az ő dala-e, vagy az én dalom?!

Telekes Béla.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Ritka, zordonságában szép panorama nyílt meg alul. A travniki völgykatlan terület el smaragd zöld pázsitjával, legalján a kék Ruszka folyó, mely vágatva igyekszik lefelé, miután nagy könnyedséggel kiszolgálja útközben a ráépített malmokat.

Hanem iszen a mennyei gondviselés is úgy látszik csak azt várta, míg a Molitorisz a hegyre kapaszkodik, most egy titkos jelre hűs szél rázza meg a fákat, a kavargó felhőrajt áthajtja az égbolt másik falára is; isten haragjának enged a fáradt nap, beleszalad egy felhőhasadéka, vele tűnnek el a szöske bárányfelhők, mintha az egész nyálat egyetlen fekete akolba hajtotta volna be egy láthatatlan ostorlegyintés. Tompa homály száll a mélységre s kitömi sejtelmes alakzatokkal. Eközben orkánna dagad a szél, belemarkol a fák üstökébe, hőmpolygati, csavarja, mintha fűrna velök, mártogatja őket; azok egymásra látszanak rohanni feldühödt üvöltéssel, összetülednek, roppant zúgással, recsegéssel paskolják egymást. A Ruszka megbokrosodott s tajtékozva száguld a remegő füvek között. S most, ebben a deliriumban, melybe a természetet behajtotta, vad furiával kezdi lehajigálni az ég a téli municzióját, csillogó gyémántot, mogoró nagyságú jéggolyókat.

Minden élőlény megszeppen; düvöd a barlangjába igyekszik, bagoly az odvába, a lepke hűsös falevél aljához tapad, uton levő méh virág kelyhébe húzódik megpihenni. A Molitorisznál is beállnak a nagy gondok, hogyan lehetne fedél alá jutni.

— Itt van közelben a malom — rendeli Klebe úr — hajtsunk be oda!

Nagy ügygyel-bajjal lehet csak elérni a malmot, a Páva ugyan nem akaratoskodik többé, mert a Páva vak mind a két szemére és nem látja, mi történik, a fias tagjait ellenben lassu

AZ ÚJ KASTÉLY HOMLOKZATA.

reszketés fogja el az itéletidővel szemben, füleit hegyezi, ágaskodik, nyerit, de indítani nem akar. Tropko kénytelen volt a kantárszáránál fogva vezetni.

Így jutottak el a malomhoz; rozzant szalmafedele épület volt, melynek tetőzetéből száz lyukon jött ki a füst, mintha égni kezdene, pedig csak sütöttek, főztek a malomban, mindenféle pecsenyék biztató illata szivárgott ki. A vándor órák már messziről megérezte s csetentett a nyelvvel: «Úgy látszik jó helyre kergetett be a gondviselés». A rézöntő-legény egy kis kertet pillantott meg a malom háta mögött, egy-két napraforgó díszlett benne s néhány Mályva-rózsa félig kihaladt gombolyaga: «Leányok is vannak», jegyezte meg. Az udvarra érve egy öreg asszony szaladt ki eléjük a pitvarból fehér szakácskával, főzőkanállal a kezében.

— Isten hozta, isten hozta, — kiáltozó vídaman, mintha már várta volna őket, — csak tessék leszállni, minden kész, a tisztelendő úr

is itt van már, a vacsorát pedig rögtön tárlajuk.

Hanem a mint látta, hogy a kocsiból le szállók csak nem akarnak elfogni, s hogy még egy pótkocsiról is leugrik egy leány meg egy öreg úr, rémülten futott be a házba: «Szent isten, miféle sísiera-hadak érkeznek itt!»

Az eset pedig az volt, hogy a molnárt, Gyurgyik Györgyöt tizenkét évi pihentetés után egy fiúgyermekkel ajándékozta meg ma hajnalban a felesége. Minthogy csak két serdülő leánya volt a molnárnak, roppant megörült, hogy immár nevének örököse lesz, de viszont nagyon elszomorodott, miután a malomban öröklétető asszonyok annyira gyengének találták a gyermeket, hogy nem szabad szerintük a megkeresztelésével kísérkedni, mert úgy lehet csak órák kérdése, míg az Úr a maga angyalkái közé szőlítja, már pedig a szent kereszttség híján név nélkül évszázadokig bolyongana a purgatóriumban.

Gyurgyik György, noba nem volt valamely

A RÉGI KASTÉLY.

ALSÓ-SZTRÉGOVAI KÉPEK. — Szalay Károly amatőr-felvételei.

MADÁCH IMRE ÖREG SZOLGÁJA.

A SMEERENBURGI ÖBÖL, A HONNAN WELLMAN AZ ÉJSZAKI SARKRA AKART INDULNI.

jámbor ember, mégis tele volt babonás hiedelmekkel s noha éktelen káromkodással tiltakozott az ellen, hogy az Úr épen az ő fiát szőlőgassa, mikor elég olyan kölyök van az országban, a kít az apja nem bir vagy nem akar fölnevelni, mégis hajlott arra csemetéje érdekében, hogy tüstént megkereszteltesék. Süssenek, főzzenek a háziak, egy lovas molnárlegény nyargaljon Starovácra a papért, a másik legény pedig Madraskára, a kereszt-szülőkért, (az odavaló mészáros és neje voltak a komái).

A pap el is jött már, egy órája várakozik, a mészárosok is üzenték a lovas-legénytől, hogy nyomban jönnék, de most már abból aligha lehet valami, mert a kitört zivatar elszokta rongálni a hidakat s járhatatlanná teszi a különben is gyalázatos madraskai utat. Épen e fölött sopánkodnak a tisztelendő úrral egy kis előleges italka mellett az első szobában, hol asztalterítés dolgában sürögtek, rakosgattak a Gyurgyik lánykák, midőn a Molitorisz utasai sorba bevonultak, engedelmet kérve, hogy a nagy isten háború behajszolta őket egy perezre.

— Csak tessék, tessék, — rikoltotta jó hangulatban, — épen jó helyen járnak. A kinek az isten gyereket ad, komát is ad hozzá. Nem igaz? Szeret engem az isten, hogy így gondoskodik rólam, úgy-e? S ha szeret, akkor nem bántja a gyereket. Hát nem úgy van főúr, mi?

A főúr bizonytalanul bólintott a fejével, hogy az talán úgy van, Gyurgyik pedig szét-nézett vendégein s mindjárt kiválasztotta a két legcsinosabbat, legfiatalabbat és legelőkelőbb külsejűt, Fabricziust és Rozáliát, megmagyarázván nekik, hogy igen nagy sziveséget tenének neki, ha a legfiatalabb Gyurgyikot, kire a Bálint név várakozik, keresztvüzre tartanák.

— De nini, — tette hozzá, — a kis koma-asszonyka csurom víz. Eredj Magdalénka (a lányának intett), adj rá valami szárazat a ruháidból, a mig az övéi megszáradnak.

Csinos, gömbölyű arcú, kőkény szemű, de egy kicsinyt beesett mellű kis lány termett Rozália mellett s vezette el egy belső kamrába, a hol megtörtént a foganatba vett átalakítás.

Alig tartott két-három percet, visszajöttek — kéz a kézben. Lánykák, a kik egyszer egymás előtt levették, már barátok. Mintha minden

titkukat átengedték volna, ha az idomaikat látni hagyták.

Csinos volt Rozáli, mikor a félig parasztos, félig mesteremberes ruhában belépett. Ejnye be helyes! — kiáltotta a korponai kereskedő. Furcsa! Mintha lehetne nem helyes például a lilium (mely uri virág) ha a közönséges muskátli levelei közül nyilna ki — azért, hogy a muskátli parasztvirág.

Egy kicsit rövid volt ugyan a rása szoknya, a eszma pedig lötyögött a kis lábán úgy, hogy alig bír lépni benne, de ez az figyelmen lépegetése is valami csodálatosan kedves volt. A pruszlik ellenben szük volt a vállak táján, feszült elől s ez volt még csak a káprázató (de talán meg se mondom miért). E helyett alul, a csipők felett volt bő a pruszlik s mintegy figyelmeztette a sóvár tekinteteket a dereknak darázs vékonyságára.

A tisztelendő úr, bár apró szeme volt, hússal bőven megrakott arcesontjába mélyen benőve s bár, mint ő állítá, mindenkor az ég felé vagy fordítva, mégis észrevette a kordovan eszímák bőségét s a következő megjegyzést tette.

— Utunqu! Egy kis szalmát kellett volna beléjük tenni. De különben így is csinos vagy leányom, mert az isten csinosnak teremtett. Vajha okulnának az okatlan asszonyi állapotok s belátnák, hogy a rosszul szabott ruhák nem birják elrútítani a szépet. Mert bizonyára mondom nektek, hogy az asszonyok sok selymet, csipkét pusztítanak el, de viszont hirdetem nektek azt is, hogy a selymek, csipkék is hasonlóan cselekednek vala, vagyis ők is sok asszonyt pusztítanak el.

— De lássunk a kereszteléshez. Hajtsuk be a juhoeskát, mely a szent akol ajtajánál várakozik. Hozzák be a kisedet! Lépjének ide a kereszt-szülők. Milyen vallásu maga fiatalember?

— Lutheranus — vallotta Fabriczius önére-tesen.

— És a fiatal leányzó?

Fabriczius izgatottan függeszté rá szemeit.

— Lutheranus — felelte helyette Quendel, mire valóságosan fölragyogott a Fabriczius arca.

— Mily kár — jegyzé meg a plébános ajtatosan — hogy két ilyen helyes testben két ilyen eltévelyedett lélek lakik. Gyurgyik uram, válasszon kend más kereszt-szülőket!

— Mit somolyogsz úgy öcskös, mintha négy-levelű löherét találta volna? — tudakolta Quendel Fabricziustól.

— Nos hát kik vannak itt keresztény katolikusok? — érdeklődött bosszúsán a molnár.

— A Molitoriszon minden van — felelte majdnem dicsekedőleg Klebe ur. — Itt van például Wilnerné, a löcei tudós asszonyság, a ki most is egy báró Nyáryt hozott a világra Gömörben. Mert ugy-e Nyáryéknál segédkezett asszonyság?

— Az asszonyság meghajtotta magát és a fejével is bólintott.

— Igenis onnan jövök.

— Ezt nevezem én szerencsének — hujjantott fel Gyurgyik. — Tehát egy bába, egy igazi bába. Ez igazán nekem van idehagyva az ég által, ezt a vak is láthatja. Nézzé meg asszonyság a kis Gyurgyikot, nézzé meg. Vagy is hozzuk el együtt. Csak még a keresztapa iránt végezzünk.

— Itt vagyok én — ajánlkozott a vándor óras.

— És kicsoda maga bácsi?

— Én óras vagyok. Én reparálok az órákat Szepesben és Gömörben, úgyszintén Kis-Hontban. Én vagyok a Jonás Kindernay.

Gyurgyik hirtelen hozzáugrott és a tenyerébe csapott.

— Nem keresem én atyámfia ki vagy, csak azt nézem, hogy koma vagy. Isten előtt mindnyájan egyenlők vagyunk, a kik katolikusok vagyunk és punktum, porzót rá.

Most már behozták a kis Gyurgyikot pólyáiban, Wilnerné tartotta a karjain s kijelentette, hogy a fiúcska alkalmasint megél. Csak jó levegőn kell tartani s jó tejen. A pap rövidesen megkeresztelte. Aztán az akkori szokás szerint egy szitába tették, a kereszt-szülők meglóbták benne, hogy a rossz tulajdonságai a szita lyukacsain kihulljanak, aztán egy egészséges buza-kalászt morzsoltak el feje fölött. (Érett kalász még nem volt, a tavalyi arató-koszorúról téptek le egyet.) A buza az erőt jelképezi a köznépnel. Legyen erős, aczólos, mint a buza. S az erő viszont mindene a magyar parasztnak. Ha a paraszt beteg s az orvos azt kérdezi, mi je fáj, rendszerint azt feleli: «Nincs erőm». Symptomákról, fájdalomokról, egyes speciális eseteket kivéve alig tud. Nem fáj semmije, csak ereje nincs. S a mint a halál jön, az erő megy. Mikor a halál belép a nagy kapun, az erő eloson a kis ajtón. S ez a vége.

Mig a csecsemőt keresztelték, Quendel úr nagy előrelátással kiosont, hogy a kocsiját, vagy legalább a kocsiládát biztonságba hozza, jég már nem esett, de a vihar még nem ült el, s egy-egy roham ugyancsak megrecsegettette a malomtetőt meg a körülötte levő ólakat. A kocsi be kellene tolni valami félszer alá, gondola Quendel, és körül szimatolta a kisebb-nagyobb melléképületeket. Megpillantott hátul a pince fölött valami kocszin felét. Odatipgett megnézni mi lehet, szögekkel kivert két szárnyú kapuja volt, megdőfte az egyik szárnyát a lábával, a kapu engedett, belépett hát megnézni üres-e, mert alkalmas hely volna éjszakára a kocsinak. Bent koromsötétség honolt, hanem valami fekete mégis mozgott, már épen vissza akart előle ugrani, mikor egyszerre meleg pára érinti a kezét s valami óriási nyelv nyal a keze fejején egyet s utána ismerős lönyihogás harsan fel élesen.

Hóhó! Hisz ez a Sármany. Az ő Sármanya. Megismerte a hangját. Nosza rohan hamar lámpásért a konyhába s a mint visszafut vele csakugyan testestől-lelkestől az ő pejkői vannak ott s egy kis friss füvet ropogtatnak nagy gondolkodva. No adjon az isten jó estét lovacskaim, csak hogy megint összekerültünk!

Mire Quendel apó visszazármazott a malom-épület főszobájába, már akkor az asztalnál ültek a vendégek s hordani kezdték fel az ételeket, rántott csirkével kezdődően a fogások. Rozáli mellett Fabriczius ült, kit nagy tisztelet övezett, mióta megtudták, hogy Löcse város senatora. Észre se vették eleinte, hogy még valaki hiányzik, de a korponai kereskedő felémeltette: «Quendel úr elveszett. Erre a varázsnevre egyszerre felütötte a fejét Gyurgyik uram meg a tisztelendő atya. Micsoda? Csak talán nincs itt Quendel? De bizony itt van ő kelme. — Lehetetlen. Az igazi Quendel volna itt? — Természetesen az igazi. — Huh, kutymáját! Hisz ez nagy dolog. Ugrott erre Gyurgyik uram, hogy fölkeresi, a mikor belépett. Hamar a főhelyre tettek neki terítéket s Gyur-

sain, szeme leginkább gyönyörködött a vándor óráson, ki nagy csámcsogással küzködött egy püspökfalattal. Keble megdagadt kevély érzéssel s homlokáról szinte lehetett olvasni a monológot:

«Ugy-e mit mondtam? Ugy-e, hogy a Molitorisz valami, a Molitorisznak van becsülete otthon és az egész országban. A Molitorisz nagy firma. És ha kedve szottyan, hogy megálljon, vendégszerető kapuk nyikorognak előtte. A Molitorisz apró lakomákhoz juttathatja útközben az utasait. Milyen hire lesz ennek is. Halálra pukkan, ha meghallja, a kassai Stalovics.» (Stalovics volt az ujjban Kassán keletkező hasonló vállalat tulajdonosa.)

Sorban hordták fel az ételeket az öreg asszonyok, a molnár és a molnár anyja, a szépen

nap történetét, hogyan született meg hajnalban a Bálint gyerek, aztán hogy határozta el a rögtöni keresztelést, hogy küldött lovas molnárlegényt a tisztelendő úrért, a kit az úristen sokáig éltessen (nagy kecszintások), egy másik lovas molnárlegényt pedig hogy küldött Madraskára a komáért, a kik azonban a zivatar miatt el nem jöhettek. Mind roppant unalmas volt ez, mert már vagy négyszer hallották s s a végét különben a nélkül is tudták: hogyan toppant be épen a kellő pillanatban a Molitorisz, komát és komaasszonyt hozva, a kiket az isten szintén éltessen. Így jöttek egykor a napkeleti királyok is Betlehembe, mikor Jézus született, azzal a különbséggel, hogy azokat a csillag vezette, emezeket a villám, valamint azzal a különbséggel, hogy itt csak egy király

DEREGLYÉK. — Főrgé Gergely rajza.

gyik uram csupa tiszteletből a tenyerével törlötte meg tányérját.

— Hát ez mégis sok szerencse nekem egy napra.

A rézöntő legény jóízűen evett, szinte csurgott az izzadság a homlokáról, a kántor a Csáky-féle szobacziezussal próbált eltörni egy sarkantyucsontot, hogy melyikük él tovább. A bába, a ki a tisztelendő ur mellett ült, mint damához illik, finnyásan babrált az ételben, hangoztatva, hogy nincsen jó étvágya, és hogy báró Nyáryéknál elszokott az úgynevezett nehezebb ételektől. Ah istenem, ezek a mágnások! Minden más ott. Még talán a tyúktojások is másformák! A korponai kereskedő megtöltötte poharát s mielőtt bekebelezne, üdvözlöt intett vele messziről Quendelnek, a mit az nem vett észre. De a legmegelégedettebb volt Klebe úr s a mint széttekintett a vendégeken, az ő uta-

megpirult malacot, a pisztrángokat, mindeniket nagy sopánkodásokkal, hogy nem gondoltak ennyi vendégre és engedelmet kérnek, ha valaki éhen marad, hanem van egy kis töltött káposzta délről, meg egy kis kocsonya a pincében, ha valaki parancsolna belőle. E közben a boros kancsókat is egyre hordta a két leányzó, Magdalénka és Eszter, mert ők nem ültek az asztalhoz. Magdalénka egy úgynevezett «gambács»-ban ürmöst hozott az asszonyoknak, a miből Rozálinak töltöttek először, mert meg lehetett ismerni, hogy ő itt a legelső. Mind-mind melegebb lett a hangulat. Gyurgyik uram váltig hajtogatta, hogy milyen szerencsés napja van, senkit se szeret úgy az isten, mint őt, Gyurgyikot s ezt ki is mutatja minduntalan, a mi igen szép tőle, de úgy még soha se mutatta ki, mint a mai szent napon, a mely eszmenetet kapcsán elmondta az egész

jött, a bélai pénzkirály, a kinek az úristen adja meg, a mit magának kíván itt is, a jövő életben is.

— Elég lesz, ha csak itt adja meg — szólt közbe a megtisztelt, kinek egészségére fenéig kihajtotta mindenki a poharát.

— És végre azzal a különbséggel, — folytató Gyurgyik György, szárnyalásában kereszténytelen kevelységre ragadtatva magát — hogy Jézus csak szegény ácsmester fia volt, a ki istállóban született, míg ellenben a Bálint gyerek a Gyurgyik familiából való, a ki úgy Szepes mint Abauj-vármegyében kihirdetett nemes familia... Valamikor praedikatuma is volt...

A tisztelendő úr feddőleg emelte fel a kezét. — Gyurgyik, Gyurgyik, miket beszél kend, per amorem dei?

— Ejh mit beszélnek? — rezzent össze Gyur-

FALLIÈRES KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK LÁTOGATÁSA A VERSENYEN. (Baloldalt Blériot Fallièresével halad.)

A COLONEL RENARD KORMÁNYOZHATÓ LÉGHAJÓ.

gyik. — Csak talán nem állítja a főúr, hogy Jézus nemes családból lett.

— Isten fia volt — felelte a pap ajtatosan.

— Hiszen persze az is valami — hagyta rá Gyurgyik. — A Gyurgyikok mindig molnárok voltak — folytatá azután — apám, nagyapám, a szepapám mind, mind molnárok voltak. Csak hogy más volt valamikor a molnárság, Király azokból szedte a vezéreit. Kinizsi is molnáregény volt. A mi malmunkban szolgált. Ha egyszer én mondom, hát úgy volt, punktum, porzót rá.

(Folytatása következik.)

WELLMAN BALSORSA.

Merész utazók jégheg ábrándképe, Éjszaki Pólus, eljött ismét a te időszakod. Ót hónapja, hogy csak nappalod van, s még egy darabig nem lesz éjszakád. Haloványan s mozdulatlanul néz le Napod az ég tetejéről. A vándor órájára néz s nem tudja, delet mutat-e vagy éjfelet. A nap szakait ő maga szabályozza itt. Ha

nyitva tartja szemét, nappal van; ha behunyja szempilláit, éjszaka.

Az éjszaki sarkvidéknek ezer év óta vannak vándorai, de ebben az évben különösen sokan. Mintha éreznék a sarkvidéki utazók, hogy sietniök kell, mert a pólus már nem őrizheti meg sokáig titkát, fölfedezésére elérkezett az idők teljessége. A déli sarkot már megközelítette — az Antarktisz februári nyarának tiszta világosságában látta is — az angol Shackleton; sietve kell sietni, hogy be ne teljesejék a jóslat, mely úgy szól, hogy a déli sarkot előbb fogják felfedezni, mint az éjszakit. És sietni kell, mert nem közömbös kérdés az sem, hogy melyik nemzet fiáé lesz a felfedezés dicsősége.

Az éjszaki pólus legkitartóbb udvarlójának egyike az amerikai Wellman, ki az idén tette meg harmadik kísérletét, hogy a saját maga által szerkesztett kormányozható léghajón felszállhasson a pólusig. Három év előtt, 1906 nyarán készült az első kísérletre. Léghajója, az «Amerika» számára nagy ballonházat épített a Spitzbergák északnyugati szigetén, a Dán-szigeten, de hosszas várakozás után visszatért, mert erős szelek dűlték a sarkvidék tájékán s a felszállás lehetetlen volt. Két évvel

előtt, 1907 nyarán próbálkozott meg másodsor; fel is szállt a Smeerenburg-öböl közelében, el is indult, de hóviharba keveredett és kudarczsal tért vissza. És most készült útjára harmadízben. Az «Amerika» már egy hónap óta fenn volt a Dán-szigeten. Ballonházát a múlt hónapban elsodorta a jégmezők vihara, s az amerikai léghajós újabb kudarczáról beszéltek már az emberek. De Wellman nem esüggedett el. A ballonházat újra felépítette, s a világ most napról-napra várta a hírt, hogy felszállt és elindult, hogy vissza is tért már a pólusról, vagy hogy expedíciója megint kudarczsal, talán szerencsétlenséggel végződött. Hosszas bizonytalanság után végre megjött az üzenet a civilizáció legéjszakibb állomáshelyéről, Hammerfestből. Hat napig jöttek vele a norvég hajók a Spitzbergáktól az első táviró-állomásig. Onnan jelentették, hogy Wellman felszállt és hajótörést szenvedett fenn a levegőben. Szépen, nyugodtan indult s már negyven kilométernyi utat tett meg egyenes magasságban éjszak felé, az örök jég fölött, midőn előre nem látott baleset megállította útjában s majdnem végveszélybe sodorta a léghajót és utasait. Az történt, hogy útközben elszakadt a léghajó csónakjáról alácsüngő kigyó-

alaku tömlő, mely kettős czéla szolgált: egyrészt ezer fontnyi élelmet vitt acélpikkelyei alatt, másrészt a csónak különböző pontjaira könnyen áthelyezhető súlyával, a földet érintve folyton, egyensúlyban tarthatta a roppant léghajót. Az «Amerika» e baleset után felmondta a szolgálatot, elvesztette kormányozhatóságát s Wellmant és társait meg kellett menteni. Wellman visszatért a Dán-szigetre, s folytatja ott, a hol elhagyta: készül ismét — a jövő évi felszállásra.

A bátor utazót kitartóan követi a balsors. Rengeteg munkát, szellemi és anyagi tőkét (több mint három millió koronát) ölt bele már eszményi czélú vállalkozásába s az elhatározó pillanatban ellene fordul a szerencse. A pólus csak messziről int felé, még mindig utolérhetetlenül. Abban az elégtételben is, melyet a mások elismerése nyújt, csak nem régóta van része. Kevés nagy vállalkozás van, melyet különösen kezdetein, annyi kétség és gúny kísért volna, mint ez amerikai emberét. Tervét humbugnak tartották és szemére vetették, hogy ki sem próbálta léghajóját, mielőtt az örök jég szélére vitte; holott el lehetett volna hinni neki, hogy a sarki utazásra készült különleges léghajót csak a sarkvidéken lehet kipróbálni. Amundsen Roald, a nagy éjszaksarki utazó úgy vélekedett, hogy az «Amerika» gömbjein és csónakán képződő jégretég könnyen lehúz-

GERME REPÜLŐGÉPE.

mondott: «Ha kedvez a szerencse, akkor a világ egy hét mulva hallani fog rólam és az éjszaki sarkról. Kevesebb szerencsével két hét mulva fog hallani rólam; de ha tovább tart, akkor az emberek egyáltalában nem hallják többé hírünket».

Wellmann egyfolytában való repüléssel akarta elérni az éjszaki sarkot s azt remélte, hogy oda meg vissza három nap alatt teszi meg útját. «Léghajóm — így szölt legutóbb a Dán-szigeten egy újságírónak — 120 órán át tartó, óránként 18 kilométernyi utat tud megtenni. A távolság innen az éjszaki sarkig csak 717 kilométer s azt hiszem, hogy ehhez 40 óra kell, de meglehet, hogy sokkal hosszabb idő lesz szükséges».

Az expedíció ezuttal sem sikerült. Van-e kilátás rá, hogy sikerülni fog a jövő évben? E kérdésre válaszul ide jegyzem Elias H. doktornak, a német léghajóstudomány egyik tekintélyének kijelentéseit, melyeket a berlini léghajózási egyesület szakértőkből álló közönsége előtt tett két évvel ezelőtt. Elias dr. Wellman támadói közé tartozott, de visszatérve a Dán-szigetről, hol Wellman felszállásának tanuja volt, Saulusból Paulussá lett, s az említett alkalommal így nyilatkozott a Wellman-féle vállalkozás jelentőségéről: «Azt, hogy a kísérlet komoly, többé kétségbevonni nem lehet. Első kísérlet ez arra nézve, hogy a tudomány

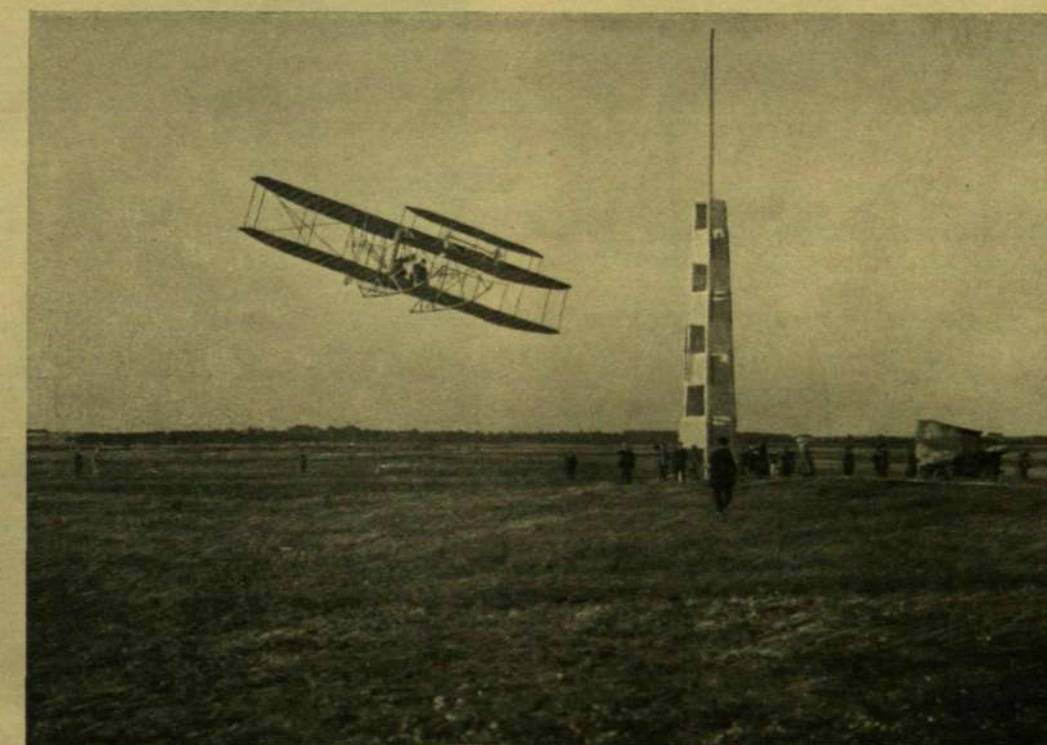

KÖZÖNSÉG A VERSENYTÉREN.

hatja az egész alkalmatosságot. Berget, a híres természettudós makacs öngyilkos-jelöltnek nyilvánította Wellmant, kit még André balvégzete sem tud észre téríteni.

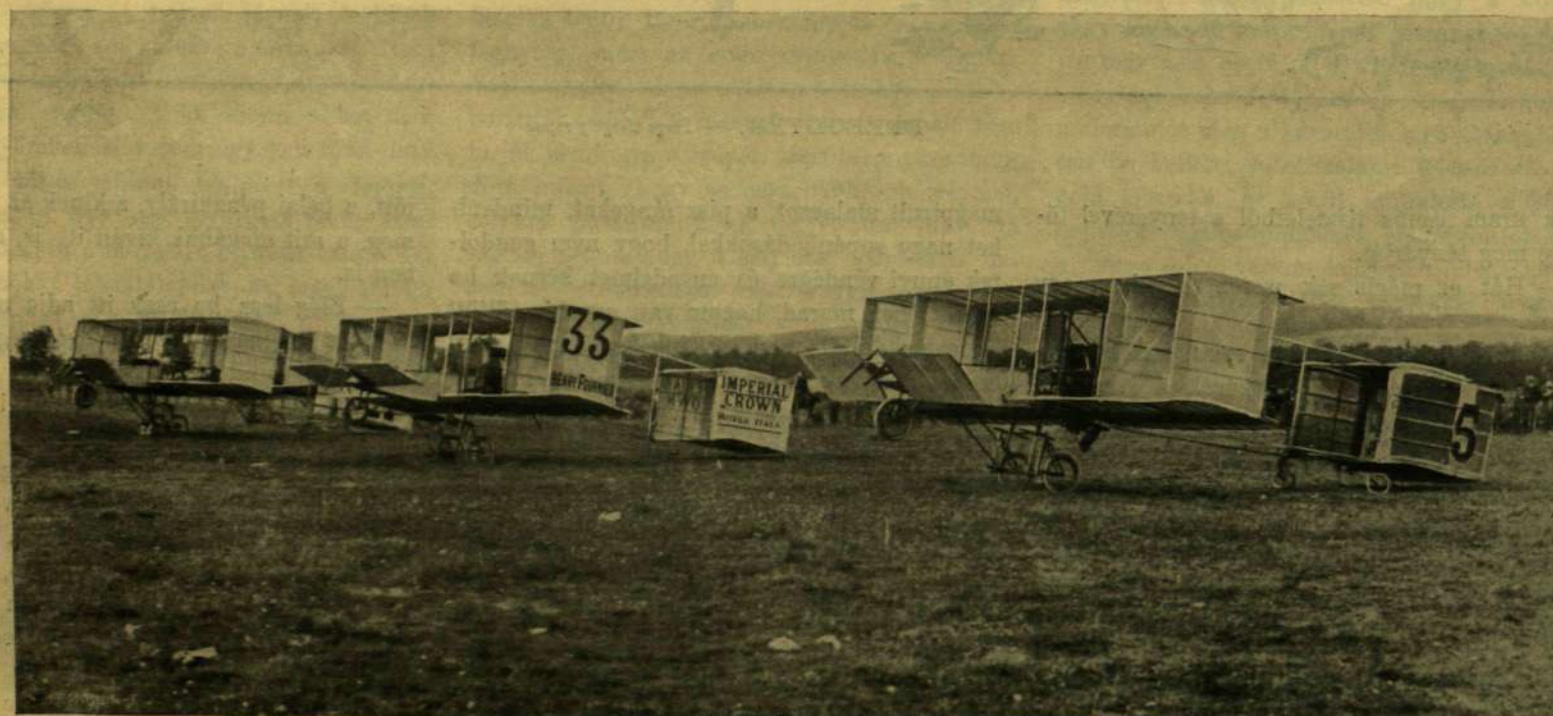
De a közelmúlt évek sok tekintetben igazságot szolgáltatottak Wellmannak s bizalmat keltettek iránta olyanokban is, kik addig a legnagyobb kétséggel nézték vállalkozásának kivihetőségét sőt komolyságát is.

A legnyomósabb kétség, a mely terveivel szemben felmerült, az volt, hogy képes lehet-e megtenni léghajójával a hosszú utat a Dán-szigettől a pólusig s onnan vissza a Dán-szigetre, vagy a föld gömbösiségének más határállomására? De ez a kérdés már eldőlt ez év június elején Zeppelin kormányozható léghajójának roppant levegőbeli útjával. A Zeppelin II e híres felszállásakor 39 óra hosszáig volt szakadatlanul a levegőben és Friedrichshafenből Bitterfeldig s onnan vissza balesetének helyéig Göppingenig, 1178 kilométernyi utat tett meg egyfolytában, óránkénti 33 kilométernyi sebességgel. Ez eredményből kitűnik, hogy Wellmann vállalkozása elvben kivihető, mert a távolság, melyet az «Amerika»-nak meg kell tennie, Zeppelin útjánál sokkal rövidebb. Wellman azt mondja léghajójáról, hogy nem száll oly gyorsan, mint Zeppeliné, de kitartóbb s tovább képes fenmaradni a levegőben. Ennek a magyarázatnak a világosságánál meg lehet érteni azt, a mit 1907-iki felszállása előtt

LEFÈBRE WRIGHT-FÉLE REPÜLŐGÉPÉN.

A RHEIMSI REPÜLŐGÉP-VERSENYRŐL.

AZ AEROPLÁNOK INDULÁSRA KÉSZEN.

A RHEIMSI REPÜLŐGÉP-VERSENYRŐL.

DELAGRANGE BLÉRIOT-FÉLE REPÜLŐGÉPÉN.

szolgálatába állítsuk a kormányozható lég-hajót. A kísérletek ritka esetben sikerülnek már az első alkalommal. Ezért bűn, gúny tárgyává tenni a komoly próbálkozást. Erős a meggyőződésem, hogy Wellman fog elérni nagyobb sikert is, mint ebben az esztendőben.

A német szakértő jóslata részben már bevált, mert a minap történt felszállás új rekordot jelent minden balsiker ellenére is. S hogy Wellman terveinek komolyságában biznak már mások is, biznyság reá Zeppelin és Hergesell terve, hogy — a német császár védnöksége alatt — éjszaksarki expedíciót szervezzenek a legközelebbi arktikus nyarak egyikén, Zeppelin kormányozható léghajóján.

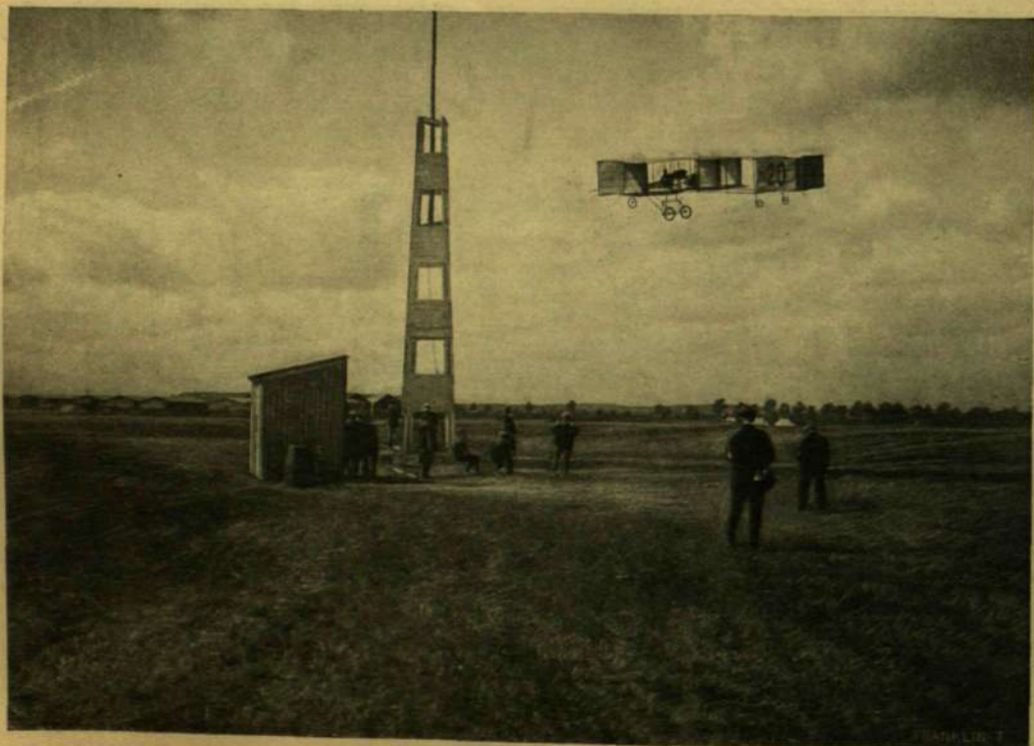
— a —

RABOK.

Elbeszélés. — Irta Lux Terka.

Mihály tanult. Már alig látta a könyvben a betűket, de azért tanult, kidülledt szemmel, fakó arccal, lüktető halántékkal. Az ablak deszkájára könyökölve tanult és a betűkön kívül nem látott, nem hallott egyebet.

Az ablak előtt gyerekek futkároztak az emeleti folyosón, piszkos, vásott gyerekek, a szom-

PAULHAN VOISIN-FÉLE REPÜLŐGÉPÉN.

A RHEIMSI REPÜLŐGÉP-VERSENYRŐL.

széd ajtóiban asszonyok diskuráltak, az első emeleten a házmesterné veszekedett egy nagyon magas és nagyon sovány, ritka, fakószőke hajú asszonnyal, egy szabó feleségével, ki három nap előtt temette el az egyik gyerekét s a másik meg ép most törte be egy kavicsal a házmester ablakát, a mit egy idegen macska után hajított.

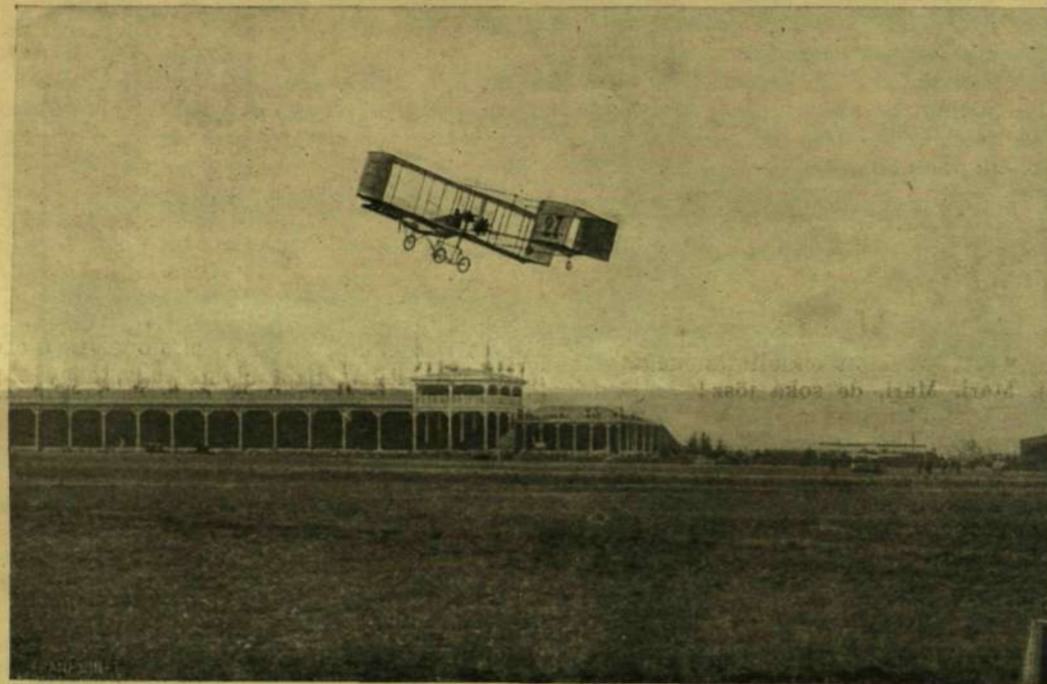
A szűk, piszkos kis udvar levegője sűrű volt a füsttől, mit az eső vert le a keményekből s a júniusi levegő nyirkos, páras és füllesztően meleg volt.

Mihály semmit sem érzett. Öt nap választotta el a vizsgájától s reá nézve az élet csak a vizsga napjának dátuma volt.

Az anyja a konyha előtt ült és Sárosinéval, egy hivatalszolgá feleségével beszélgetett. Arról beszéltek, hogy milyen drága az élet Pesten.

— Azért asszonyságnak, — szólt Jánosiné — mégis csak jó. Legalább van valami reménye. Ha Mihályból doktor lesz. Igaz, az még messze van; csak tizenhat esztendő. De legalább megvan a remény. De mitevő legyek én tizennégy esztendő siketnéma fiammal?

A Mihály anyja csak sóhajtozott s egyre a lépcsőház felé nézett. A leányát várta. Az első emeleten a házmesterné még mindig veszekedett Topainéval, ki egyre azt hajította konok nyugalommal, míg a konyhaajtó küszöbén ülve egy inget foltozott:

BUNAN-VARILLA VOISIN-FÉLE REPÜLŐGÉPÉN.

— A macska után hajított... Nem akarta... A macska után hajított...

— A szegény embernek — sóhajtott Sárosiné, míg a veszekedést hallgatta s a füstös levegőtől köhögött — legnagyobb csapás a gyerek! Akár egészséges, akár beteg. Pláne, ha beteg vagy nyomorék! Pedig inkább ilyen, mint egészséges. A rossz táplálás és a felügyelet hiánya miatt. Tessék elhinni, ez az oka. Én tudom. Kis leány koromtól szolgáltam nagyúri házaknál, a míg férjhez mentem és tudom a különbséget. Az ember mos, a gyerek ott lábatlankodik, oszt béleesik a szapulóba, vagy magára rántja a forróvizet fizeket. Vagy az ember hallja, hogy a tej fut a sparherden s a gyereket hirtelen az asztalra ülteti; az leesik és nyomorék marad egész életén át. Egy liter tej miatt... Tíz krajczár miatt...

A Mihály anyja csak bólingatott fejével, pedig oda se hallgatott a szomszédasszonyára. Egyre a lépcsőházat nézte és várta a leányát.

— Ott vannak a második emeleten Fichtnerék. A szerelők. Mind az öt gyerek, több esztendőjénél, trachomás szemű. Mit csináljon velük az asszony? Ha az egyik javul, mindjárt elkapja ismét a másiktól. Honnét vegyen Fichtnerné öt törülközőt elő az öt gyereknek, hogy fektesse őket külön, mikor mindössze két ágyuk van és négy párnájuk? Egyik ágyban az asszony, meg az ember alszik, a másikban együtt az öt gyerek. Tessék elhinni,

minden szerencsétlenség a gyerektől jön. A szegénységtől és a gyerektől. De azért a gyerek csak jön, jön, mint az eső. Az urak azt mondják: két gyerek és nem több!... És nem lesz több. Tessék elhinni, ehhez is pénz kell. És az ur asszonyok virtnak, mint a rózsá. Nekem hat esztendő alatt nyolcz gyerekem született. Kétszer ikrek. És vén asszony vagyok, pedig csak aratás után leszek harmincz esztendősen.

Mihály becsapta a könyvet, nem látta már a betűket. Nyujtózott és köhögött, kettőt, hármat. Száraz, különös, gyanús köhögés volt. Aztán kijött a szobából. Megdörzsölte a szemét s a folyosó végére ment, honnét ép Arvai suszterekhez látott le.

Ott már égett a lámpa s egy tizennégy esztendő kis leány tanult mellette, a kis Arvai Juliska.

Mihály rákönyökölt a vaskorlátára s úgy nézte a kis leány fejét, melyből csak szikrázó, arany színű haját látta, meg vékony, lehajtott kis fehér nyakát.

A kis leány ép oly szorgalmasan, mindenről való megelégedéssel tanult, mint előbb Mihály, míg az asztal tulsó végén az apja egy sámfára húzott cipőnek a sarkát ütögette.

Mihály valami névtelen boldogsággal nézgette a kis leány lehajtott szőke fejét. Nem tudta volna megmondani, miért érezte ezt a boldogságot, de érezte és a mint a kis leány reszkető fényű aranyhaját nézte, az az érzése volt, mint mikor az ember előtt egy szép, illatos kertnek aajtaja nyílik meg.

Az első emeleten megszólalt a sánta esztergályos harmonikája s ugyanekkor valahol kezdtek püfölni a vágódeszkán. Az eső, mely egy-egy negyedóra hol elállt, hol neki indult, melegen, csöndesen szitált s a harmonikát és a hűspüfölést egy-egy pillanatra káromkodás és ajtócsapkodás némitotta el. De Mihály semmit sem hallott. Nyirkos és forró kezére támasztva elgyötört, fáradt fejét, mosolygva, félig lehunyt pillával nézte a kis tanuló leányt.

Az anyja az ajtó előtt elkiáltotta magát: — Jaj, Mari, Mari, de soká jössz!

A Mihály néneje jött haza. A leány fáradtan a hosszú úttól s az egész napi gép mellett való görnyedéstől, szó nélkül ment be a szobába. Keztyűjét és kalapját az ágyra hajította s az anyja lámpát gyújtott.

— Krumplit akartam főzni, — beszélt az asszony lámpagyújtás közben, — de nincs itthon fa. És az összes pénzem egy forint, egy darabban. Nem akartam felváltani, mert ha az ember felvált egy forintot, az olyan, mint mikor a kavicsrakást megbolygatják. Egy után a többi is utána hull. Azért vártalak

téged, hogy hátha hozol aprópénzt is. Oszd hozok egy hatosért te pertőt, Mihálynak. Te kaptál vacsorát? Persze!... Bevégezted a munkát?

A lámpa már égett az asztalon s a leány kiborította az erszényét.

— Három forint hatvan krajczár — szólt. — Nyissa ki mama a másik ablakot is, nagyon fáj a fejem... Vacsoráztam, hogyne. Virstlit adtak paprikás szószszal. Snassz népesség!... Meg mindenki snassz... En már látom, hogy minden csak talmi arany. Gazdagság, előkelőség, minden. De a fiancz, az megvan. Egyéb semmi. Suszter, fűszeres, mézszáros, hiába jönnek a számlával. Egy kiló pecsenyéből nyolczan etünk. Minden szeleten keresztül lehet látni, olyan vékony. Öt szobához egy cseléd. Dél előtt szakácsné, délután szobaleány. A kávévőspirituszon főzik, az örökös spiritusz-szagtól fáj a fejem s a tej olcsó és kék, mint a kékítő víz.

Fáradtan, keserűség és gyűlölettel szívében az élet iránt, leült a leány. Huszonöt-huszonhat esztendősen, sovány, himlőhelyes arcú leány volt, fekete haja olyan nagy, hogy alig bírta hordani fején, a szája kékhegynyi vékony és vörösbőr színű, orra hosszú s szemében állandó keserűség kifejezése.

Az anyja felszedte az asztalról a pénzt, betette a komód-fiókba, a fejét bekötötte s készült lemenni a henteshez a tepertőért.

— Csak türelem, Mari, türelem, — szólt majdnem vidáman s lejjebb rófolta a lámpa lángját. — Az Isten mindenkinek megfizet. Az ő szeme éjjel-nappal nyitva van. Várj csak, hogy fogunk mi élni, ha elkészül Mihály! Még csak nyolcz-tíz esztendő, fiam!

FODOR JÓZSEF SZOBRA, IFJ. VASTÁGH GYÖRGY SZOBORMŰVE, A SÁNDOR-TÉREN.

Elmegyünk vidékre, ott még meg lehet az orvosoknak élni. Egy egész kis házat bérel ki Mihály s én főzök, te takarítsz a házban. Nem nyomorgunk így, fiam! Várj csak, várj!... Mihály jó fiú, tudja, hogy a te keresetedből tanítatjuk és nem lesz hálátlan. Nem nősz meg, s csak értünk fog élni. Vagy ha meg-nőszül, úgy nőszül, hogy mi se valljuk kárát. Várj csak, várj!...

Az asszony szinte átszellemült boldogsággal, elmélázva nézte a lámpa lángját s a leány nem szólt semmit. Künn az eső ismét esett s a sánta esztergályos szomorú nótákat recseggetett a harmonikán. Mihály kihajította fejét a meleg esőre s úgy nézte a kis leány szőke fejét, kitől ugyanazt várták a szülői, a mit tőle az anyja: a jólétet. Egy tanítónői diplomától... És Mihály újra köhintett s a kezét rányomta a szívére, honnét úgy érezte, mintha valami fojtogató vérhullám felszökne a torkába.

S az anyja lement tíz krajczárért tepertőt venni, neki, vacsorára.

TENGERENTÚLI MENYASSZONY.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Daniel Lesneur. — Fordította M. Hrabovszky Julia.

— Ugyan... ugyan... csak nem fogjátok magánizni egymást és ilyen feszes hangon filozófiai vitatkozásokba bocsátkozni? Azt akarom, hogy keresztneven szólítsátok és tegezzétek egymást. Testvérek vagytok, az ördögbe is!

A fiatalok hallgattak.

— Nos, Marguerite...

— Oh, papa, — kiáltott fel a fiatal leány vigan, — ne véts te is azzal, hogy Marguerite-nek nevezel. Baxton néniéknél soha senki sem szólít ezen a néven, a minek se vége, se hossza. Amerikában Maggie-nak vagy Daisy-nek hívnak, néha egészen röviden Mag-nek.

— Nini! Mag és Max! — szólt Fanteuil, felváltva nézve a két szép fiatal lényre, a kiknek olyan egyformán hangzó nevek volt és a kiket az életben is olyan egyesülve szeretett volna látni, mint ő egyesítette őket a szívében.

BÁRCZY ISTVÁN POLGÁRMESTER A FŐVÁROS NEVÉBEN ÁTVESZI FODOR JÓZSEF SZOBRAÁT. KÉPEK A NEMZETKÖZI ORVOS-KONGRESSZUSRÓL. — Jety Gyula félvétel.

FRANCZIA ORVOSOK.

De a fiatalok egyike sem tett megjegyzést a nevek ezen összetételére. Marguerite kissé felbigyesztette az ajkait, Max pedig, tovább evezve, a tóra nézett. És a világos szemeknek a bronzszínű arcban ismét az a majdnem vad kifejezésük volt és az állkapcsák erőszakos vonalai egy sasra emlékeztettek, egy ragadozó madárra, a mely kalitkája rácsai mögül a távolság kutatja.

Megkerülték a szigetet, a hol a partiakok ifjúsága kis csónak-egyletet alapított, csónak-javító műhelyvel, tennis-grounndal, hintákkal. A tó végében egy nagyszabású nyaraló tűnt fel, teljesen különbözve az eddig látott családias, derült, zöld fészkektől. Remek fáktól szegélyezett óriási pázsit terült el egészen a partig, melynek szélén téglákkal kirakott keskeny út vezetett, minden korlát nélkül. A háttérben nyolcszögletű toronnyal ellátott szürke kőépület emelkedett, komoly előkelőségével a skót kastélyokra emlékeztetve. Úgy a ház, mint a kert stílusa túlságosan nagyszabású volt az ilyen kis kaczér, Párishoz annyira közel levő nyaralóhelyre. De az egész fekvőség előtt hosszabban elterülő tó széles tükre, mely két ágban benyúlt és mintegy elszigetelte a birtokot, e helyen több fantáziára jogosított. Az összhatás mélabús poésziája elbájolta Fanteuil kisasszonyt.

— Ez a Marguerites, — mondta neki apja.

OLASZ ORVOSOK.

— Ez a név nagyon is könnyed és nem fel-lel meg e jellegzetes tájnak.

— De csak remélem, nem változtatod meg? — Kiáltott fel Fanteuil élénken.

— De papa, ismételve mondom, nekem már semmi beleszólásom ebbe. Mindez itt az öné és nemsokára törvényesen is az lesz.

Daczára, hogy Marguerite nagyon egyszerűen mondta e szavakat, semmi súlyt nem fektetve nagylelkű tetteire, a fiatal leány azért nem állhatta meg, hogy malicziózus elégtétellel ne élveze szavainak hatását a mostoha fivérének. Max arca felragyogott; a meglepetés, lelkesedés villámszerűen világította meg és ez a fény nem tűnt el onnan azonnal, csak Marguerite futólagos mosolyára aludt ki. «Ah! — gondolta a fiatal leány, — minő hamar megszelídíti ezt a borongó, szép ifjút a pénzbeli nagylelkűség és a vagyonomra való gondolat! Igazuk volt, mikor így ítélték meg őt Amerikában.»

De egészen megdöbbent, mikor a fiatal ember hirtelen megszólalt:

— Nem kérte-e atyánk, hogy tegezze őt? — kérdezte Max hirtelen.

— Miért mondja ezt nekem? — felelte a leány egyszerre mereven, mert nemcsak ez a beavatkozás bántotta őt, de az «atyánk» szó által felidézett azon tudat is, hogy közös apjuk van.

— Mert felfedeztem, mennyire óhajtaná őt

SPANYOL ORVOSOK.

KÉPEK A NEMZETKÖZI ORVOS-KONGRESSZUSRÓL. — Jely Gyula felvétele. —

nak e tanú előtt mondhatta: «A Marguerites az öné», egyszerre elenyészett. Nem jobban el-érzékenyült-e apja egy szentimentális megjegyzéstől, mint a remek ajándék folytán? «Ime, a francia érzékelés, a mit olyan híven lefestettek előttem. Itt minden a szavakban rejlik». — mondta magában Marguerite. Mert ő idegen szemmel nézte a hazáját. De főleg az ingerelte, hogy máris módját tudták ejteni, beléje valami elégedetlenséget oltani önmaga iránt. És maga sem tudta, valami jó sugallat vagy a feltékenység ösztökéli-e, de mikor Maxot tegezni hal-olta az apját, ő is elhatározta, hogy tegezni fogja őt. A csónak éppen e perczen ért partot.

— Tudod-e papa, hogy a te Marguerites-ed kissé romantikus színezettel bír? Ez a félreeső, sötét zug, ez a korlát nélküli ösvény a tó mentén, titokzatos drámákat juttat eszébe az embernek.

Mindketten a ház felé indultak. Max, a csónak-jával elfoglalva, visszamaradt. Kérve egy faszorból, Marguerite egy világosan öltözött hölgyet látott közeledni, fehér napernyő alatt. Egy kis kutya ugrándozott és csaholt a nő körül.

— Itt jön a mostoha anyád, — mormolá dobogó szívvel Fanteuil.

A hölgy észrevéve őket, sietette a lépteit. Még érthetetlen, de harmonikus hangok ütöttek meg Marguerite fülét és végre kivethette:

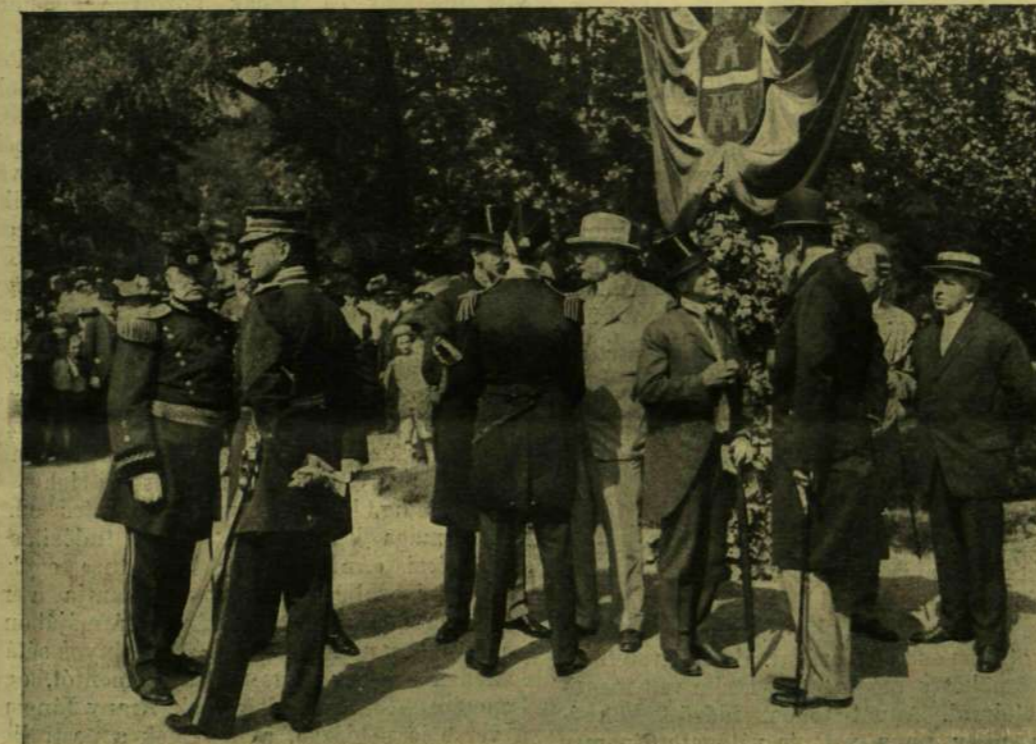
ANGOL EGYETEMI ORVOS-TANÁR TALÁRBAN.

— Igen, asszonyom.

— Hogyan, «asszonyom»? ... Csak remélem, nem fogsz asszonyomnak szólítani?

Nagy szőrnűködésében Fanteuilné két lépést hátrált és Marguerite végre láthatta, miféle nő apjának a felesége.

Negyvenhárom vagy negyvennégy évének léte igazán nagyon fiatalnak találta. Pedig a haja bizonyára már öszült a hajpor alatt, a mi kaczerködésnek tetszett. De olyan szép volt ez a természettől hullámos, sűrű göndör haj. Fekete volt a nyakszírnél és a fejbújjára csavarva, de a homlok körül mintha finom dér lepte volna be. És ez a fehérség mesterkéltnél vagy időelöttinek tetszett, annyira tüde volt a barna asszony arczbőré, annyi tűz volt a szemekben, melyek olyan sötétek voltak, hogy a pupillájuk alig látszott. Ezek az édes nézésű, fényes és annyira vonzó szemek a legkevésbé sem hasonlítottak Max keskeny vágású, néha annyira kemény csillogású szeméhez. De anya és fiúnak egyforma vágású arczlök volt, kissé rövid, szélesen mintázva az orczáknál és ugyanaz a kis száj, az apró gyöngyfogakkal. Csak hogy a fiatal ember férfiasan száraz vonásai jobban kibombolyodtak az érett korú asszonynál. Hízási hajlamával és arczának mosolygó finomságával Fanteuilné nem a heves-vérű Giotto festményeire emlékeztetett, de az

AMERIKAI ORVOSOK GRÓF APPONYIVAL.

— Isten hozott, kedvesem! ... Ha tudnád, mennyire szeretlek máris! ...

Aztán mintha forgósél támadt volna körülötte: ölegették, csókolgatták, hajfűrtök, melyeknek még a színét sem látta, érintették homlokát, orczáit; dédelgető szavakat sügtak a fülébe:

— Szent Isten, minő szép ez a kis leány! ... És te a leányom vagy, tudod-e? Mamának kell hogy hívják. Tehát egészen egyedül utaztál, szegény kicsikém? ... Egészen egyedül jöttél át Amerikából? ... Lehetséges-e? ... Minő bűn az ilyen kincset így koczára tenni?

Margueritének kedve lett volna ellentmondani, de egyszersmind nevetni is és minden előítélete daczára, mégis valami érthetetlen édes érzés lepte meg őt. Mert ez a túlzott szeretetnyilvánítás azért ösztönöz hangzott. Egy saját túlzásaitól megrészegedett, felületlen szív áradása volt ez, hasonló a cizca duruzsolásához, dörgölődéséhez, melynek nem tudunk ellentállni, ha kitaláltuk is, minő követelő önzés rejlik alatta.

A fiatal leány amerikai merevsége, mely inkább erőltetett, eltanult volt, mint természetes, kissé engedett e merev áram alatt.

— A podgyaszod éppen most érkezett meg, kicsikém. Majd a szobádba vezettek. Képzem, már vágyódom rendbejönni, elhelyezkedni a «home»-odban, mint nálatok mondani szokás. Azt hiszem, ez az a szó, ugy-e?

AMERIKAI WASHINGTON SZOBRÁNÁL.

KÉPEK A NEMZETKÖZI ORVOS-KONGRESSZUSRÓL. — Jely Gyula felvétele. —

A NEMZETKÖZI ORVOS-KONGRESSZUSRÓL. — Amerikai orvosok Washington szobránál.

érzéki, gondtalan La Tour női fejére és könnyedén hajporozott haja még csak hasonlóbba tette őt a XVIII-ik századbeli pasztelképek egyikéhez.

Fanteuilné csicsérgő hangon fordult a férjéhez de hangja azért nem térszett negédesnek, ama misztikus összhang folytán, a mely az aszszony mosolygó arca és tiszta lelkülete között uralkodott.

— Ugy-e, Jacques, hogy ez a kis aranyos, mamajaként kell hogy bánjak velem?

— Már elég megerőteltetésbe kerül az is, hogy papjaként bánjak én velem, — felelte Fanteuil, kissé keserűen.

— Oh, papa!...

Hirtelen mozdulattal és mintegy felgedve a körülötte levő melegségtől, Marguerite apja nyakába borult, aztán szeretetreméltóan mondta mostoha anyjának:

— Keresztmamának fogom hívni... Akarja?

— Be kell érned ezzel, Rithé... És tőle ez sok, elhiheted nekem, — szólt az apa megkönnyebbülten, majd nem vígan felnevetve.

(Folytatása következik.)

„FUIT.”

A Városliget belsejében van egy egyszerű, Fuit felirású sírkő, melynek odakerüléséről sokáig igen sokféle verzió keringett. Az ötvenes években úgy tudták, hogy egy meghasonlott, szerelmi csalódásból életuntta vált magyar költő hamvai porladnak az egyszerű síremlék alatt, de ugyancsak ebben az időben azt is tudták, s ez a mende-monda a Bulyovszky Gyula sejtései révén terjedt el, hogy egy magyar főúr és egy csodaszép magyar grófkisasszony ideális vonzalmának kettészakadását jelenti a mulandóságot hirdető sírkő, mely alatt az öngyilkos magyar főúr nyugodott volna. Sem ez, sem az nem volt persze hiteles tény, de az emberek fantáziáját eléggé esiklandozta és ilyen romantikus magyarázattal kielégítette. A múlt század nyolczvanas évei végéig nem is tudott senki pozitív valóságot a titokzatos sírkőről, a míg Schmall Lajos fővárosi nyugalmazott levéltáros régi okiratokból és tanácsi jegyzőkönyvekből ki nem derítette az igazságot. Ekkor kitudódott, hogy sem meghasonlott költő, sem öngyilkos főúr nem volt a sír lakója, hanem egy Horváth Jakab nevű pesti ügyvéd, Grassalkovich herceg jószágigazgatója, egy bölcselkedésre hajlandó, kissé különc, de egyébként tekintélyes és köztiszteltetben álló pesti polgár. A fővárosi levéltárban Rel. 5982. szám alatt felvett és 2624. számú egykori okiratokból aztán megtudunk még néhány érdekes részletet, melyek a ligeti sírkő titokzatoságát még jobban eloszlatják. Horváth Jakab 1809 augusztus havában halt

el és végrendeletében 700 forintot hagyott Pest városának oly kikötéssel, hogy a Városliget, akkor «Ökördülő», majd «Batthyány erdő» néven ismert terület belsejében temettese el és sírhelyét «Fuit» feliratu sírkövel jelölje meg. Ma is meglevő jegyzékek szerint a sírhelyet téglával falazták ki és Zitterbarth Mátyás kőművesmester 190 forintot kapott munkájáért. A sírkövet Okenfusz János 150 forintért készítette s a 700 forintból még fennmaradt 360 forint a városi pénztárba került. Azóta, vagyis százéve békésen porladozik az örök vidámság helyén a Fuit lakója.

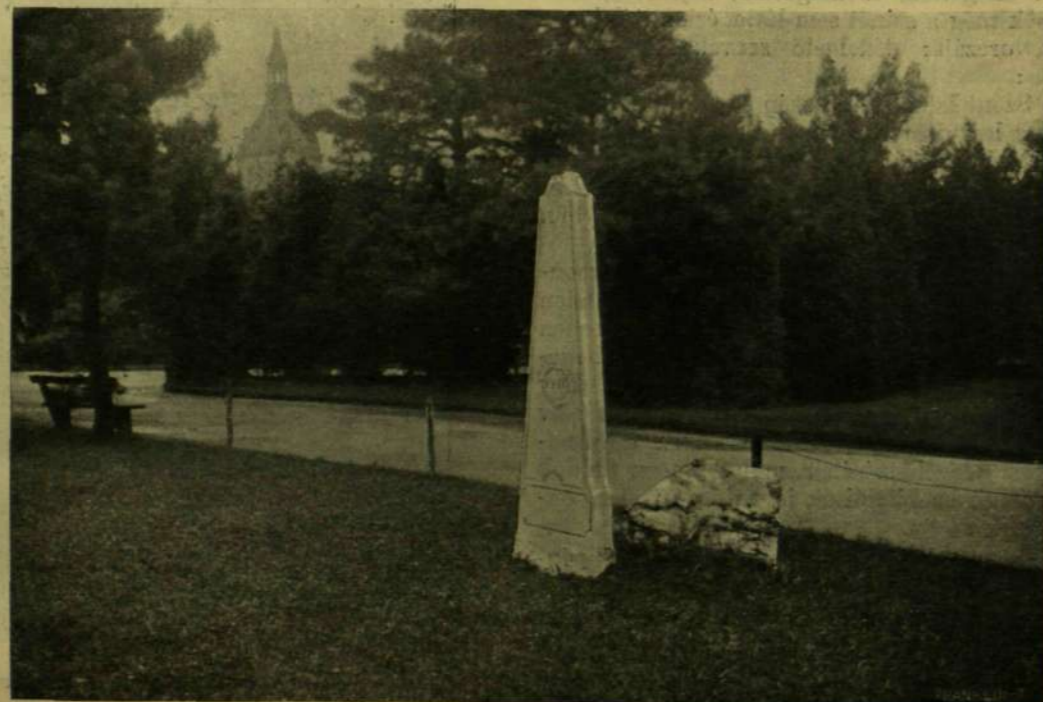
De mielőtt ide juthatott volna, meg kellett járnia neki is azt a keskeny pályát, melyet a titkos végzés az ő számára is kirendelt. Meg is járta érdekes módon. Toporc közösgében született Horváth Jakab 1738-ban. Tanult Késmárkon, jurátuskodott Pozsonyban és Pesten s meglepedett ugyancsak Pesten. Rése lehetett volna mindenféle jólétben, mert olyan irodája volt, hol harmincz jurátus dolgozott. Volt háza, voltak pénzei, jószágai, de megvetette a földi örömeiket s még asszonyt sem vett magának életársul. Annál többet időzött könyvtárában, mely nagy volt és válogatott nemes lelkék szellemi kincseivel volt megterhelve. Különczödéseivel már korán magára vonta a figyelmet. Tükröt például nem tartott lakásában, divatos ruhákat nem hordott, templomba nem járt s a papokkal meglehetősen hadi-

lábón élt. Ha vallását kérdezték, kurtán és apertén felelt: «Fuit».

— A becsületes emberek vallását követem. A Martinovics-pőr irataiból köztudomású, hogy Horváth Jakabnak része volt ebben a politikai pörben, mennyiben a vádlottak egy részét ő védte. Ebből a történelmi tényből arra is lehet következtetni, hogy Horváth uram, miként a XVIII. század végi nemesi és lateiner osztály nagy része, jakobinus volt, a ki rokonszenvezett a forradalmi eszmékkel s valószínűleg tagja volt annak a titkos társaságnak, melyet Martinovicsék a propaganda előkészítésére terveztek s melynek nagyszámú tagjai közül harminczan-negyvenen kerültek a törvényszék elé. Kazinczy naplóiban Horváthnak a neve előfordul nem egyszer, de bővebb adatokat nem jegyzett fel róla. Holott, a mi élete körülményei és politikai szereplése felől hiányzik, a bécsi levéltárakban könnyen nyomára lehetne jönni, mert a Martinovics-bűnpör aktáinak javarésze ottan őriztetik. Végrendelete azonban mindenképen bizonyítja, hogy a kiváló lelkek közé tartozott. Összes vagyonát jótékony célokra hagyta, csupán azt kérte Pest város tanácsától, hogy adjon számára temetőbölt, valahol messze, valamely csöndes kertben. Sírkövének pedig csak ez álljon: Fuit. A tanács a mai Hermina-kápolna tájékán, a Fővárosi Múzeum közelében ásott sírt Horváth Jakabnak, úgy vételekve, hogy az utolsó ítélet napjáig ott majd elheverhet vízi madarak és nádak között végigsuhogó szellők társaságában.

A XVIII. század végén ugyanis a régi Pestnek az a része, mely ma a Hermina-kápolna vidékén húzódik, olyan elképzelhetetlen messzeség lehetett, hova örök álomra megtérni békeszerető embereknek a legkivánatosabb vágy gyanánt tűnhetett fel. Vége-hossza nélküli mocsarak, nádasvizek, ingoványok terjeszkedtek a «Városerdőcske» ama pontján, hol a Fuit felirású vörös márványsírkő áll most s kegyeletének elismeréseképpen itt ásta meg temetőböltjét Pest város tanácsa a magányosan pihenni akaró filantropnak. Így beszélnek az oklevelek. A hivatalos világ aztán napirendre tért a Horváth Jakab dolgain, sírja fölött azonban egy századon át legendák támadtak, miket csak az igaz tényállás felderítésével lehet kirtani. Pedig, hogy Horváth nevezetes ember volt a maga korában, a «Hazai tudósítások» és a bécsi «Annalen der Literatur» egykorú közlései igazolják. Am hogy sírhantja a mai zsbivásárrá alakult Városliget lármaájában a gondtalan mulatozók vagy a magányos sétálók lelkében sokszor idézte fel a mementőt, egyik legmélyebb érzésű költőnknek, Arany Jánosnak a verse is példázza, a ki «Ének a pesti ligetben» című 1877-ben írott költeményét ezzel a versszavakkal zárja be:

El is megyek tán nem sokára,
Hírnév, dicsőség nem maraszt,
Tudom, mit ér fagyos sugára,

A «FUIT» SÍRKŐ A VÁROSLIGETBEN.

Itt is megtanultam azt.
Nyerd bár világi életedben
Eg és föld minden koszorút:
Neved csak az, mit e ligetben
Egy sírkő rád olvas: Fuit.

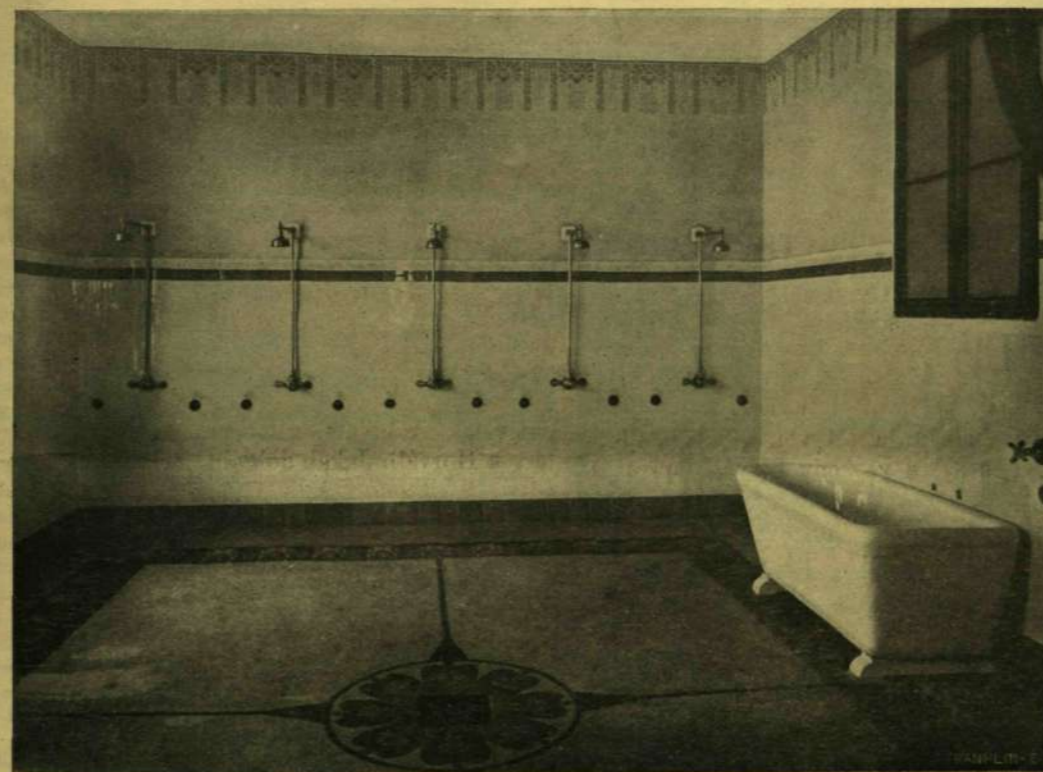
A «Fuit» sírkőnek és egykori érdekes lakójának ez a rövid története. A síremléknek is, lakójának is a századik év betelésével immár jubileuma van, de ez a jubileumos dátum a rávonatkozó sírkövel egyetemben a fejlődés óriás arányú lendületének a dokumentuma. A régi Pest réges-rég kinőtt gyermekezipőiből s hogy mivé lett száz év alatt, a Fuit sírkő bizonyítja legékebben, melynek közelében zsojabb élet áramlik ma, mint a minő száz év előtt a Belváros legforgalmasabb terein elképzelhető volt. Gerlai.

A HÉTRŐL.

Erőpróba. Hogy micsoda és mekkora eredménye lesz a nemzetközi orvosi kongresszusnak a tudomány számára, azt megállapítani se lehet, annál kevésbé megjövendőlni. Csak kívánhatjuk a szenvedő emberiség érdekében — és a szenvedő emberiség bizony az egész emberiség — hogy ez az eredmény minél nevezetesebb legyen. De vannak ennek a hatalmas gyülekezésnek jelenségei, a melyek már

A GYÁR ÉPÜLETE.

MUNKÁSOK FÜRDŐJE.

most hiteles anyagát adják bizonyos, hála Istennek, nagyon öröndetes — tanulságoknak. Ilyen például az a tény, hogy a kongresszusra a világ minden részéről föltűnően nagy számban érkeztek az orvosok. Ha meggondoljuk, hogy egy ellenséges törekvés micsoda hatalmas agitációt folytatott épen az ellen, hogy az orvosok eljőjenek Budapestre, ez agitáció után fokozott meglepéddel és annál hitelesebben állapíthatjuk meg, hogy a mi fővárosunk hire hatalmas vonzóerővé fejlődött. Nagy kurzusa van a nemzetközi érdeklődés világában. Már tudják róla, hogy a kontinens, sőt a világ legszebb városai közül való ez a magyarázata annak, hogy a kongresszusi tagok szokatlanul nagy számban hozták el magukkal a családtagjaikat is, feleségüket és leányaikat, a kiket nem a tudományos munkában való részvétel vágya, hanem Budapest megismerésének óhajta tett kedves vendégeinkké. — Ez az egyik öröndetes tanulság, a másik meg az, a hogyan a hatalmas vendéglátásban a magyar metropolis erkölcsé és szolgáltató képessége prezentálódott. Vagy ötezer olyan vendégünk van, a ki a maga ellátása dolgában bizonyos igényekkel érkezett a vendégszeretetről híres ország fővárosába. És elmondhatjuk, hogy ez a nagy vendéglátás rengeteg munkájával Budapest életét ugyan megduszasztotta, de meg nem zavarta. Mindenki szépen elhelyezkedhetett a maga igényeinek és szükségleteinek megfelelő módon a nélkül, hogy a fővárosi

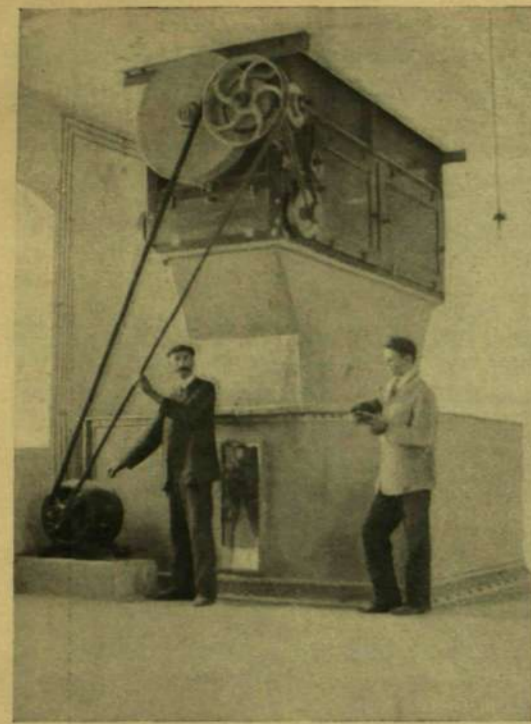
élet teherbirása bármely téren is elégtelennek bizonyult volna. Hogy a vendégek kényelmesen lehessenek, a vendéglátó városnak se kellett fölládoznia semmit a szokott kényelméből. Ez nyilvánvaló bizonyossága annak, hogy Budapest csakugyan nagyváros ennek a szónak a legkövetelőbb értelmében.

Takarodó. Ez a hét a hazatérés nagy hete volt. A fürdőkön és a nyaralóhelyeken mintha takarodót fújtak volna, augusztus utolsó napjaiban általános csomagolás támad és a zsufolt hotelek egyszerre olyan üresek lesznek, mint egy lakatlan régi vár. A lárma és az élet visszamegy a hazájába: a városba. A hazatérők serege kevés országban nagyobb, mint minálunk. Nem tudom, honfoglaló Árpád apánkkal jött-e annyi magyar, mint a hány így, a nyári vakáció végén a határokon túlról hazaérkezik? A mi nyilvánvaló bizonyossága annak, hogy a magyar közönség nagyon szivesen megy külföldre nyaralni. Nemzetgazdasági szempontból ez a valóság nem nagyon öröndetes, de talán az se való, hogy valami tragikusan vegyük. Búsulni akkor lenne ok, ha a nagy kiözönlés következtében a hazai fürdők üresen tátonganának. Tudjuk azonban, hogy hála Istennek, ezek se panaszkodhatnak. Van vendég minden valamire való hazai fürdőben any-

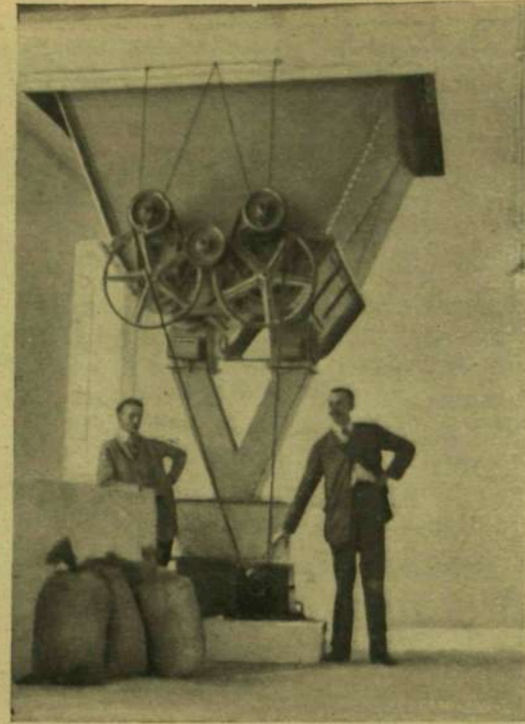

DAGASZTÓ-GÉP.

A FŐVÁROS ÚJ KENYÉRGYÁRA.

SZITÁLÓ.

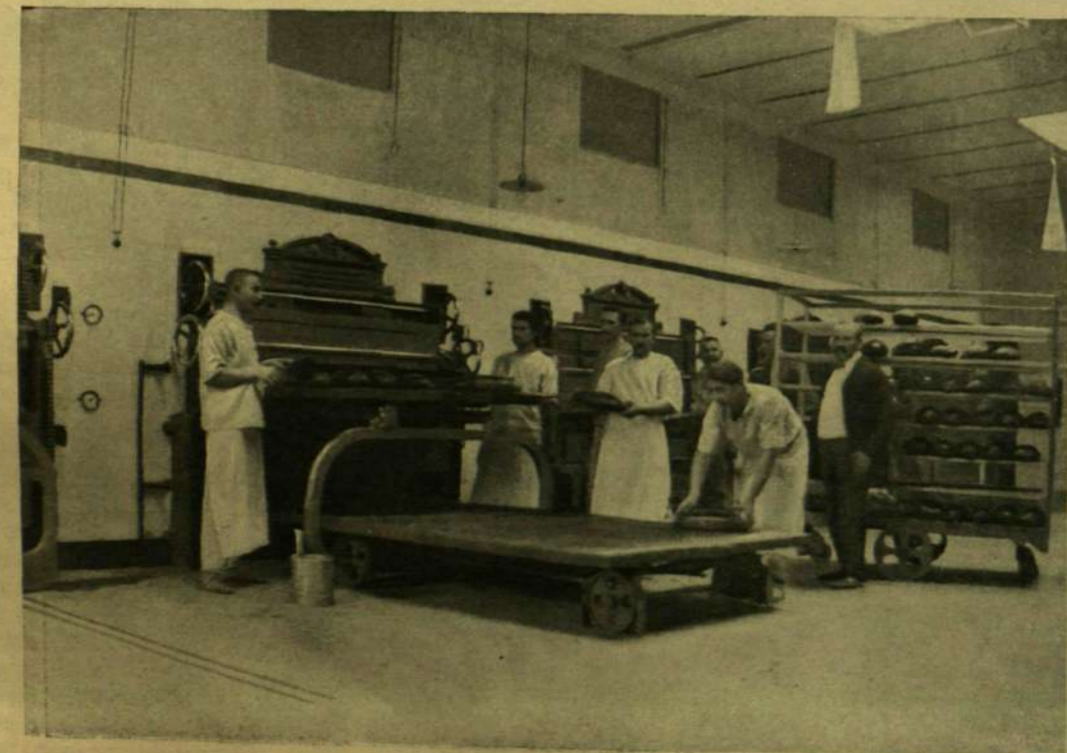

LISZT SZÓRÓ.

nyí, a mennyi csak fér, akárhányszor — még több is, mint a mennyi föld alá kerülhet. — Azután meg a pihenést kereső embereknek kivonulása idegen ország földjére nem is speciális magyar hajlandóság. Ha megcsinálnák egyszer a nyári népmozgalom statisztikáját, meggyőződhetnénk róla, hogy — talán az egy francziát kivéve — minden nemzet nyaraló fiainak egy óriási hányada a hona határain túl megy pihenni. Nemcsak a magyar ember talál minden fűrdőhelyen honfitársát, hanem a német, az olasz, a hollandus, az orosz is — az angolról nem is beszélve. Ezek se maradnak tehát otthon valamennyien. Ennek a nyári kivándorlásnak a részleges érvényű gazdasági okokon kívül van egy általános érvényű és igen közel megtalálható lélektani oka is. A pihenést és üdülést kereső ember a gondtalanságot is keresi és ezt olyan helyen találja meg legjobban, a hol senkinek semmi bajáról, gondjáról nem tud. Tehát: az idegenben, a hol a dolgoknak csak a fölületét látja, még pedig természetesen a legkellemesebb formában, mert csunya, szomorú, kellemetlen helyre nem megy üdülni senki. Nem a hazafias érzés fogyatéksága viszi tehát külföldre a nyaralók tömegeit, mert akkor nyáron az egész világ tele lenne hazafiatlan emberrel. Külömben is jobb, ha az emberek a tétlenségüket viszik idegenbe, mint ha a munkájukat vinnék.

BURGONYA-FŐZŐ.

SÜLT KENYEREK KISZEDÉSE A KEMENCZÉBŐL.

A FŐVÁROS ÚJ KENYÉRGYÁRA.

Házartosság. A türelmetlenség haragos hullámai csapkodják már az új kenyérgyárat, a miért ez az igen áldásos hivatású közalkotás a produktuma mennyiségével — még nem tudja úgy kielégíteni a szükségletet, mint a minőségével. Már azt is olvastuk, hogy *vétkes könnyelműség* volt megnyitni a gyárat még mielőtt teljes üzemmél dolgozhatott. Többször volt már alkalmunk rámutatni, hogy minálunk a gáncosban a legsúlyosabb minősítést is könnyen mérjük, tehát tulságos tragikusan venni az ilyen kiszólásokat nem szükséges. De ezúttal igen érdekes és nem tanulságtalan egy kisít a szemébe nézni a vádaskodó türelmetlenségnek. A valóság ugyanis az, hogy ha a kenyérgyár megkezdte az üzemet még mielőtt azt teljes egészében folytathatná, ez bizonyára épen a türelmetlenségnek tett koncesszió, a türelmetlenségnek a diadala és respektálása. Mert a semminél a kevés is több és a kenyérgyárnak — a mig minden ereje birtokában nincs — csak a között lehetett választása, hogy semmit se adjon, vagy keveset adjon. A többre szánta rá magát és előállt a kevéssel, a mivel azt érte el, hogy a minősítési táblázatába nem ezt írták, hogy: *bűnös huzavona*, hanem azt, hogy *vétkes könnyelműség*. Legyen rá büszke, mert ez a jobb osztályzat, a minthogy nagyobb dicsőség, hogy

szétkapkodják a kenyérét, mintha a nyakán maradna, a mit süt. Ha pedig akad olyan ember, a kinek bántaná a gondolkodását az, hogy ebben a városban mindenkin és mindenben végighúznak a virgácsal, akár rosszul csinálja a dolgot, akár jól, akár késlekedő, akár nagyon is igyekvő, az is megvizsgálódhatik valamivel. Azzal, hogy a bírdának ilyen erkölse mellett is ez a város nagy lett, szép lett, viruló lett, esztendőik alatt évtizedeket nőtt, fejlődött, gazdagodott. Talán így történt volna ez akkor is, ha a türelmetlenségnek, a nyugtalanságnak, a gáncoskodásnak ez a szelleme nem hajszolta és izgatta volna az alkotó energiákat, de ez csak föltevés, lehetőség, a kétségtelen pedig — a valóság. Lehet, hogy ennek minálunk így kell lennie egy magasabb érdeke parancsából és ha ez az érdeke ilyen módon mostohán bánik is a munkásaival, annál szebb, hogy mégis vannak, a kik örömmel és becsúgygyal szolgálják.

Királyok kötelessége. Katalóniában még statárium van. Barezolónában még nem takarították el a romokat, a népharag tomboló kitérésének gyászos emlékeit és Spanyolország már megint boldog. XIII. Alfonzót újjongó lelkesedéssel élteti és ünnepli ugyanaz a tömeg, a mely egy rövid hónappal ezelőtt fűtytel fogadta és átközödéssel kísérte a hintáját. A trónja megint biztos és szilárd, nem csupán és nem is főképen azért, mert a katonai diktatúr-

nak sikerült vérbe fojtani a lázadást, még kevésbé azért, mintha a fiatal király időközben valami nagyszerű személyes cselekedetet hajtott volna végre, a mivel egyszerűen visszahódította a sziveket, hanem egyszerűen azért, mert egy minden király hatalmán kívül álló és minden uralkodónál souverainebb erő: a *szerecsse*, a mely idáig az ellenséget támogatta a marokói sziklák között, most Hispania megviselt zászlaja mellé állott. És megeshetik, hogy a ki trónjavesztett király lett volna minden személyes hibája nélkül, nagy fejedelemeinek fogják ünnepelni és magasztalni minden személyes kiválóság érdeme nélkül. Bizonyos, hogy a balsorsa se lett volna megérdemeltebb, mint a dicsősége, a mint hogy kevésbé szerencsés kollégája, a görög király is maga a legkevésbé bűnös abban, hogy a trón bizonytalanná vált alatta. Ha a görögök megkapják Kréta szigetét, ez ép oly kevésbé lett volna az ő emberi vagy uralkodói nagyságának bizonyossága, mint a mennyire nem tehet róla, hogy a helén hadsereg ma meg nem mérkőzhetik egész Európa hadseregével. Mégis neki kell bűnhődnie érte, a minthogy az övé lett volna a dicsőség, ha a dolog mintként végződik. Ezekből a példákból is nyilvánvaló a nagy angol historikus mondása, hogy királynak lenni a legnagyobb emberi szerecsse, de vele jár a legendikivül kötelesség is, mert a királynak *kötelessége* az, hogy — szerecsés legyen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Napos tájak. Tömörkény István új könyvének a címe ez. Huszonegy rövid rajz van benne, valamennyi a szegedi népeletről. Tömörkény modora és genree ismeretes minden olvasó előtt: lényege nem egyéb, mint az ethnographiai momentumok irodalmi feldolgozása. Meséi, a melyek roppant egyszerűek, többnyire nem is mesék, hanem mindennapi események, alakjai, a kik mind a szegedi föld népéből valók, csakis a népeleti rajz háttéréből kapják érdekességüket azzal, hogy tipikussá válnak, a népelet egy-egy momentumának, vagy a népkarakter egy-egy vonásának típusává. Újabb dolgaiban mind túnyomóbbá válik az ethnographiai elem, mintha az ember és az élet már nem is érdekelné az író, hanem csak épen a szegedi ember és a szegedi nép-élet. Ezzel valamit vesztenek közvetlen, friss, eredeti színükből, a stílus néha veszedelmesen közeledik a modorhoz, de azért érdekesekek maradnak mindvégig, mert igazán benső megfigyelés és veleérzés eredményei, megérzik rajtuk, hogy a tárgy kört, a formát, a hangot a szerző önmagából alakította, hogy nem tanulmány és eltökélés eredményei, hanem a dolgok természetéből, mintegy szükségszerűen fakadnak.

Verses könyvek. Különös egy dolog, megzafol minden teóriát a kereslet és kínálat viszonyáról az az ósági idők óta tapasztalt jelenség, hogy semmi-féle írásmű nem terem még hozzávetőleg sem

A HATÓSÁGI KENYERET ÁRULÓ BOLT ELŐTT.

annyi, mint vers. Holott pedig egyidejűleg hangzik a panasz, hogy a vers nem kell az embereknek, verseket nem olvas és nem vesz senki, még a jó poéták sem találnak közönséget. És mégis rakásra jelennek meg a verses könyvek s évről-évre akad a hazában néhány száz ember — pedig túnyomó részben szegény emberek — a ki nem sajnálja a pénzt verskötetete kiadására. És a legkevesebb közülük ér el csak annyit is, hogy akadjon néhány ember, a ki könyvét megveszi és elolvassa. Mi ennek a magyarázata? Hiszen még azt sem lehet mondani, hogy a versírás valami dicsőség, mert hacsak igazi sikert nem arat, csúfolódás a jutalma majd mindent. Ezek a versírók nagyobbára egészen fiatal emberek, a kiket a gimnáziumi önképzőkörben kezdett ki a költői mételey, a kik még Petőfi ambícióját hordják agyukban. Verset írni pedig olyan könnyű s még könnyebb — csak egy kis hűség kell hozzá — elhinni valakinek a saját averséről, hogy jó. S a sok kritikátlan apró vidéki lap, a mely közli az ilyen verseket, csak megerősíti a fiatal szerzőket a maguk képzelődésében s mikor aztán a helyi nyilvánosságból ki akarnak emelkedni, nincs más módjuk rá, mint kötetet kiadni. Komolyabb lap nem akad, a mely kiadná műveiket, de ez nem a jótékony önkritikát kelti fel bennünk, hanem a dacot, az elnyomott tehetség gögjét. Mégis meg akarják mutatni a világnak, a szerkesztőknek, a kik mellőzik és elnyomják őket, hogy költők és tehetséggel kereszttől törnek minden akadályon. S az eredmény minden egyes esetben az, hogy a könyvre rá sem hederít senki, az egész a makulaturába megy s csak a kifzetendő nyomdai számla marad meg belőle. Ezt abból az alkalmából mondjuk el,

hogy most újra felgyülemlt asztalunkon egy csomó verses kötet, a melyekre, legalább a mi a dologban érték-megállapítás, teljesen rállenek az itt mondottak. Nagyiványi Fekete Lajos az utóbbi három év alatt két verseit adta ki *Versék* című kötetében. Néhány csinosan hangzó sort találtunk benne, de épkézláb verset egyet sem. Középszerűségek halmazza az egész könyv, irodalmi visszhangok, útszéli színek, egyéniség nélküli nyelv, — ezek a fő jellemvonásai. — Szegedy Lajos ugyancsak *Versék* című könyvében sok a naivitás, forma, tartalom nagyon kezdetleges, de egyik-másik verséből, a formátlanok alatt mégis csillan, ha egyéb nem, valami közvetlen őszinteség. — Vermes Ernő *Járók a tarlón* címmel adta ki verseit. Akaratlanul is jól választotta meg a címet: csakugyan tarlón jár, melyről a kalászt learatta egy-két másik fiatal költő s ő csak böngészik most már rajta. Néha mégis talál egy-egy kalászt s ha egyszer megtanul a maga mezején járni, akkor talán komolyabban is lehet vele foglalkozni. — S hogy a női nem se maradjon ki a sorból, Benkéné Reinelt Mariska *Versék* című könyve is ide tartozik, ez is konvencionális dolgokat mond el néha elég routineos előadásban, afféle langyos, szentimentális költsézet ez, a mely olyan, mint az ósós fajta bonbonok, egy-kettő még megjárja belőle, de a ki sokat eszik, elrontja vele a gyomrát.

Szent Margit-sziget. A mi szép Margit-szigetünkön egy kis füzetkét adott ki dr. Halka Lajos, a szigeten levő vízgögyintézet vezető orvosa. Röviden, de érdekesen elmond benne mindent, a mi a sziget történetét, természeti viszonyait, betegékgyógyítására alkalmas tulajdonságait illetőleg tudnivaló.

A patronage-kongresszus. Megjelent a szeptember 10. és 11-én tartandó országos patronage-kongresszus iratainak harmadik füzeté, a mely a kongresszus munkálatainak befejező részét, az egyes feltett kérdésekre vonatkozó véleményeket, valamint az országban levő egyes patronage-egyesületek jelentéseit közli.

Új könyvek:

Napos tájak. Irta Tömörkény István. Budapest. Singer és Wolfner.

Versék. Irta Nagyiványi Fekete Lajos. Kassa.

Versék. Irta Szegedy Lajos. Békéscsaba, szerző sajátja.

Járók a tarlón. Versék, írta Vermes Ernő. Temesvár. Moravetz testvérek.

Versék. Irta Benkéné Reinelt Mariska. Jászberény. Novotha Andor könyvkereskedése.

Szent Margit-sziget. Irta dr. Halka Lajos. Budapest. Pallas részv. társ. nyomdája.

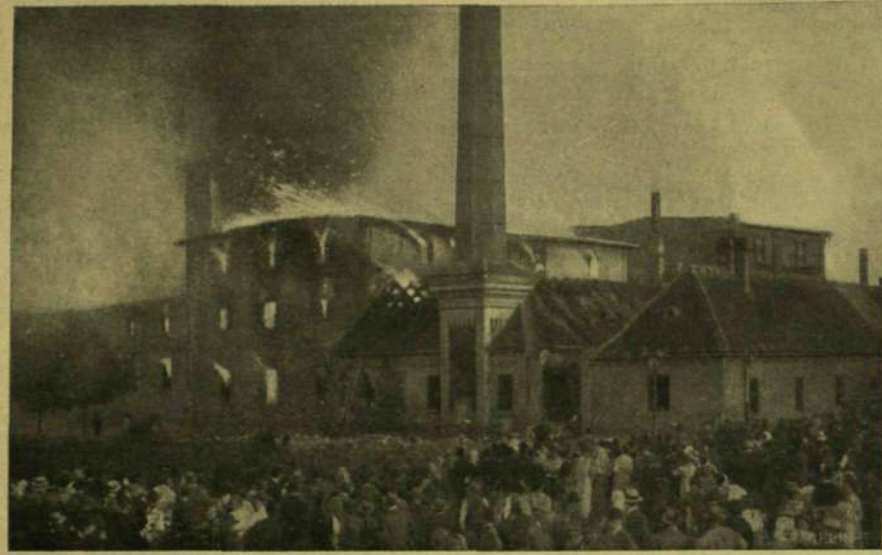
A Budapesti 1909. szeptember hó 10. és 11-én tartandó patronage-kongresszus iratai. 3. füzet. Budapest.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: CSILLÁY BENŐ nyug. akadémiai igazgató, 48-as honvédhadnagy, Pestmegyei tiszteletbeli főgyógyász 88 éves korában Kecskeméten. — DZUBAY ISTVÁN szerednyei görög-katholikus esperes-plébános, aranyismerés pap, 84 éves korában Szerednyén. — Idősebb nemes MURAKÖZY IMRE nagybirtokos 72 éves korában Kecskeméten. —

SPANYOLOK ÁGYÚZÁSA MELILLÁNÁL.

A GYŐRI PISKÓTA-GYÁR ÉGÉSE. — Davidovics Géza főtábla.

Apai Szász Ágoston nyug. kir. járásbíró 70 éves korában Verebélyen. — Idős mindszentpáli Dúnszky Gyula ügyvéd nyug. kir. törvényszéki bíró 71 éves korában Nyiregyháza. — Kommer Antal ismert nevű fővárosi vendéglős 51 éves korában Budapesten. — Schier Mihály vendéglős 63 éves korában Budapesten. — Eisendorfer Gusztáv okleveles gyógyszerész, a Ferencz József-rend lovagja 83 éves korában Budapesten. — Becsek Zoltán ügyvédjelölt 23 éves korában Kovásznán. — Győri Farkas Zsolt József, a m. kir. folyam- és tengerhajós részvénytársaság kezelő hajóosztály 23 éves korában Bázisán. — Névy Béla m. kir. államvasúti ellenőr 55 éves korában Budapesten. — Krassóty Sándor nyug. színész 56 éves korában Mezőcsátán. — Déry Alajos pénzügyi segédtitkár 63 éves korában Komáromban. — Heltai Mánó dr. orvos 49 éves korában Budapesten. — Leveleki Mór 72 éves korában Nyiregyháza. — Kunstadler Mór iparos, volt kerületi választmányi tag, 70 éves korában Budapesten. — Monori Kovács Zeimond városi számvevő 56 éves korában Nagykőrösön.

Boldini Rezsóné szül. Ranke Mária 47 éves korában Lébeny községben. — Nemes Balogh Imréné született csikszentsimoni Lakatos Heléna, 98 éves korában Debreczenben. — Nemesvárbóki Plachy Tamásné, szül. Masszy Jolánka, 26 éves korában Aranyosmaróton. — Özv. Dalnok Lipótné 78 éves korában Budapesten. — Özv. Buncos Károlyné szül. Gabriely Alojzia 101 éves korában Rábapordányon. — Nemes Rosznai Alajosné szül. Blazsejovszki Matild fővárosi elemi iskolai tanítónő. — Kappéter Margitka, Kappéter Ferenc és neje szül. Kelemen Mariska 18 éves leánya Mohácsán. — Mester Margit, Mester István és neje szül. Oláh Margit négy és fél éves leánykaja Sátoraljaújhegyen.

EGYVELEG.

*Kenyérkereső amerikai nők. Az amerikai Egyesült Államokban csak nemrégiben tették közzé az 1900-ik évből különböző foglalkozások statisztikáját. E szerint 5.007,069 tizenhat évnél

idősebb, vagyis körülbelül minden ötödik nő maga kénytelen megkeresni kenyerét. Foglalkozásuk a legváltozatosabb volt. Akadt köztük 185 kovács, 45 lokomotív-vezető és fűtő, 10 vasúti hordár, öt kajóka, voltak ügyvédek, gyorsírók, építésszek, papok, könyvtárosok és mások. Kevesen voltak azonban a szolgálatok és varrónők, a mi pedig szerintünk talán még leginkább nevezhető női foglalkozásnak. (G. L.)

Windisch-Graetz Lajos herceg tokaji bora. A marienbadi Hétel Weimar tulajdonosa Eduárd angol király ottartózkodása alkalmából a Windisch-Graetz Lajos herceg tokaji borpinczészeténél a király asztalára kerülő tokaji borokat rendelt meg. A herceg különben a XVI. nemzetközi orvoskongresszus tagjainak is egy küldemény tokaji bort bocsátott rendelkezésére, s ezt a bort a főváros által augusztus 30-án rendezett estén szolgálták föl.

Pulmogen BELEGZÉS
Világpatent.
(D. R. P. 210, 225.)
Magyar 43775. Osztrák
37033. Angol 18770. Francia 389702

Asthma és a légzőszervek idült (krónikus) hurutjai ellen orvosilag ajánlott kiválóan hasznos gyógyítómód. A készülék használatra készen zsebben hordható, ára 6 K. Kapható gyógytárakban és szaküzletekben, a hol nem volna, megküldi a Pulmogen-vállalat, Budapest, VII., Dohány-utca 7. sz. Prospektus díjtalan.

Diana sósborszesz mint háziaszer kapható az egész országban. Köztudomás, hogy bodörzölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodorzölésben fejlődésre és borotválkozás után arcfeszítkezésre az urak használják. A fájdalmat azonnal csillapítja. Massziorzásra általában minden házában csakis Diana sósborszeszt használnak. Egy üveg 44 fillér.

Hogyan építsünk jól és gyorsan? Ezen kérdéssel nagyon gyakran foglalkozik az iparos, ha műhelyeit óhajta megnyitani, a mezőgazda, ha istállóit és épületeit gyors javítást kíván. És mégis minden egyes esetben feltesszük ezen kérdést, hogyan lehetséges ez olcsó és mégis a mai követelményeknek megfelelően. Felteszük, hogy a birtokon homoktalaj van, vagy a homok a közelben olcsón beszerezhető, ez esetben nagyon könnyen segíthetünk a bajon. Ugyanis ha a homokot cementtel keverjük, a legalkalmasabb ember is saját maga készítheti el a legkiválóbb építőterméket. Könnyen kezelhető praktikus gépekkel gyárthatni ezen homokból falazóteglát

és tetőcserep stb., melyek egy jó építőanyag minden követelményeinek megfelelnek. Legújabb időben az amerikai építési rendszer is szépen fellendül hazánkban, mely abban áll, hogy falazóteglát helyett nagy úrtömböket használunk az építkezésnél, egy ilyen úrtömb 16 falazóteglát nagyságának felel meg. Ezen tömbök előállítására is létezik egy igen egyszerű gép. A salak is nagyon gyakran lesz ezen ipárhoz felhasználható, melyből ugyancsak jó termék állítható elő. Mindezeknél a fő az, hogy ezen ipárról alapos információt szerezzünk. Ez nagyon könnyen lehetséges, minden költség befektetése nélkül, ha megrendeljük az ismert Leipziger Cementindustrie, Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett 228. sz. brosráját „Modern építőanyagok” díjmentesen. Minden érdeklődőnek ajánljuk ezen tanulmányos brosrú megrendelését.

A főváros egyik előkelő és ismert fogmütermé a dr. Edelmann József fogorvos és Márfai Arthur vezetésével áll. Károly-körút 26. sz. alatti fogorvosi és fogtechnikai műterem, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét. Bővebbet a hirdetések között.

Böröndökben és egyéb szíjgyártó munkákban elsőrendű specialista a jó hírnévnek örvendő 1875. év óta létező szíjgyártó-, nyerges- és böröndömester Olbrich L. Budapest, Teréz-körút 6., kinek hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

Nagy Imre lakberendezési vállalatának (Váci-körút 9) jelen számunkban megjelent hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

Schmid nővérek, IV., Kigyó-tér 1. szám alatti grammofon-kereskedés hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Ár- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

Szerkesztői üzenetek.

Igrice 79. Elég ügyesen megírt részlet, de nincs benne semmi nevezetesebb, ismeretlen adat, a mely indokolná közlését.

A vén diófa. Az anya. Az első roppant hosszú lére van arszivta, pedig tartalma rövid versre sem volna elég érdekes. A másik csupa unos-untig ismételt állatnosságokat mond.

Hadúr szemé. Ha így megy ez. Szép dolog a hazafiaság, de lendületesebben, érzesebben kell megírni, mert máskülönben üres bombaszték hat.

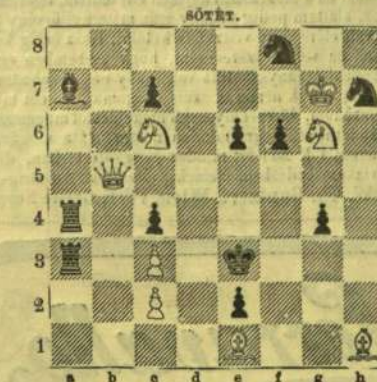
Az ősz kőzömbén. Ne hidd, ne hidd. Nem mirtusz-ágból. Sívtag, egyhangú panaszok, olyan tompán hangzanak, mintha pénzéből jönne a hangjuk.

Nászinduló. Fantasztikum zavaros és homályos, hangulata egyáltalán nincs, — az egész hosszú versben nem találunk semmit, a miért érdemes lett volna elolvasni.

Latham. A megírásban sok a laposság s úgy megfogni a témát, hogy frappáns hatása legyen, nem tudja. Est. Elég ügyesen van verselve, de a tartalmában nincs semmi, a mi vonzóvá és érdekessé tenné.

SAKKJÁTÉK.

2657. számú feladvány Marin V.-től, Barzelona. (A «Novoje Wremja» versenyén a II. díjat nyerte.)

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2537. számú feladvány megfejtése Gamage F.-től. (H-on és H-on egy-egy világos huszár áll.)

1. Ff7—c4	Vb5xc4 (a, b)	1. ...	Fh1—d5 †
2. e5—e6 † matt.		2. Hf4—e6 † matt.	
	b.		c.
1. ...	Vb5—d5 †	1. ...	Kd4xc4
2. Hf4—e6 † matt.		2. Ve1xc3 † matt.	
	d.		e.
1. ...	Fh1—e4	1. ...	Bc6xc4
2. Ve1xc3 † matt.		2. Hf8—e6 † matt.	

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist Á. — Budapesti Sakk-kör. — A «Budapesti Sakk-kör». — Ludányi Antal. — Wyszogrod Pál. — Bear Mór. — Góttlieb István (Budapest). — Németh Péter (Szeged). — Kintzig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Léptevér). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri Sakk-kör». — Székely Jenő. — Mészay József (Győr). — A «Zborói Társaság». — A «Kálóczi Katolikus Kör». — Veóreos Miklós (Zircs). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodás-ujjak). — A «Dunaöbölvidéki Egyenlőség Kör» (Dunaöbölvidék). — Baross Mihály (Biharudvari). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A «Leibicei Gazdasági Kaszinó» (Leibitz). — Lestyik János és Szivák János (Alberti-Isra). — «Csengeri Kaszinó» (Csenger).

KÉPTALÁNY.

A 32-ik számban megjelent képtalány megfejtése: A macska is szereti a halat, mégis kerüli a vizet.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.

Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Tankönyveket és Segédkönyveket

Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvkereskedésében

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fia) részvénytársaságnál.
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.

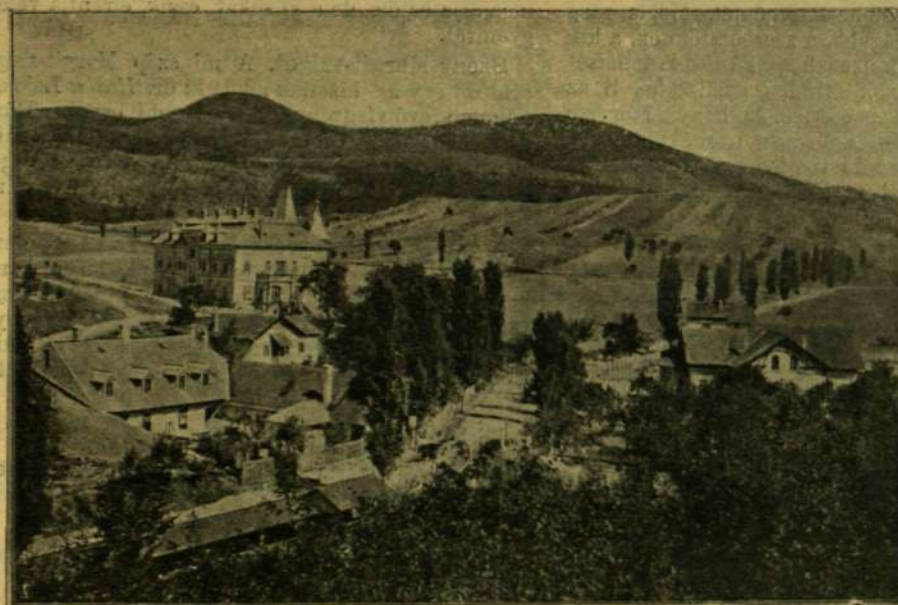
Itt kapható az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakiskolákban használatban levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban.

Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek.

A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatára készséggel megküldjük.

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fia) r.-t.
Budapest, VI. ker. Andrassy-ut 21. szám.

A MARGITLIGETI SZANATORIUM MEGNYITÁSA.

A Margitligeti Szanatorium látképe.

Ma nyílt meg a Dr. Wettenstein-Szanatorium Részvénytársaság margitligeti szanatoriuma.

Wettenstein József dr.-nak a tüdővész és egyéb tuberkulózis betegségeket gyógyító Comain nevű szeréről és ennek eredményeiről már sok szó esett. A Wettenstein dr. szerének általánosítására és kihasználására alakult részvénytársaság egyik intézménye a fővárosban, VII., Rákóczi-út 18. sz. a létesített tüdőbeteg-ambulatoriuma, a másik intézménye a ma megnyílt Margitligeti Szanatorium. Az ambulatorium célja azon betegek gyógyítása, akiknek betegsége még nem oly előrehaladott, hogy visszavonulni legyenek kénytelenek, vagy a kiknek nincs módjában, hogy visszavonuljanak.

dott, hogy visszavonulni legyenek kénytelenek, vagy a kiknek nincs módjában, hogy visszavonuljanak.

A Margitligeti szanatorium rendeltetése, hogy az eddig alkalmazott és bevált levegő- és vízgyógyászatok mellett Wettenstein József dr.-nak szerével gyógykezeltesse a betegeket. Wettenstein dr. gyógymódja a város falai között is leküzdö a tömegeket gyilkoló kést, azonban mennyivel teljesebb a győzelem, ha a gyógyászathoz jóságos természet-anyaánk áldásai: a tiszta levegő, a víz, a napsugár, az árnyas erdők és a mindennapi élet zajától megvédett nyugalom járulnak hozzá.

A Budapest II. kerületi Pálffy-térről induló helyi érdekű vasút 55 perc alatt Pomázra és a pomázi állomás előtt várakozó társaskocsi 15 perc alatt viszi az embert Margitligetre. 1910 tavaszán mindkét irányban nagy lépést tesz majd a közlekedés technikája. Villamos vasut viszi majd az embert a főváros bármelyik részéről Pomázra, ahonnan automobilon jut el majd Margitligetre. Rövid idő kérdése, hogy a villamos vasut egészen Margitligetig járjon.

Az utvonalt mentén jobbról a Duna, balról a budai hegyek gyönyörű látványt képeznek. Pomáz faluból kiutva, elragadó kép tárul az utas elé. A szeszélyes, szinte bizarr hegyek aljából, szépen, tisztán, meszeszerűen, mint valami tündérlak jelenik meg Margitliget. Az Oszoly-hegy úgy tartja, mint valami édes ajándékot, a melylyel kínálja az embert: «Nesze, fogjad, vedd hasznát, örülj neki, boldogulj benne. Itt meggyógyulsz, itt fölépülsz...»

A szanatoriumban a pavilonokkal együtt ezidő szerint ötven beteg számára való hely van. A szobák szellősek, világosak, szárazak, tágasak, a berendezésük a legkényelmesebb és a legelegánsabb, a legkényesebb igényeket is kielégítő. A kit idehozott a gondviselés, az a betegséggel együtt elveszti a betegség öntudatát is. A Wettenstein dr. Comainja elmulasztja, a szanatorium a maga kies környékével, otthonias berendezésével elfeledteti a betegséget.

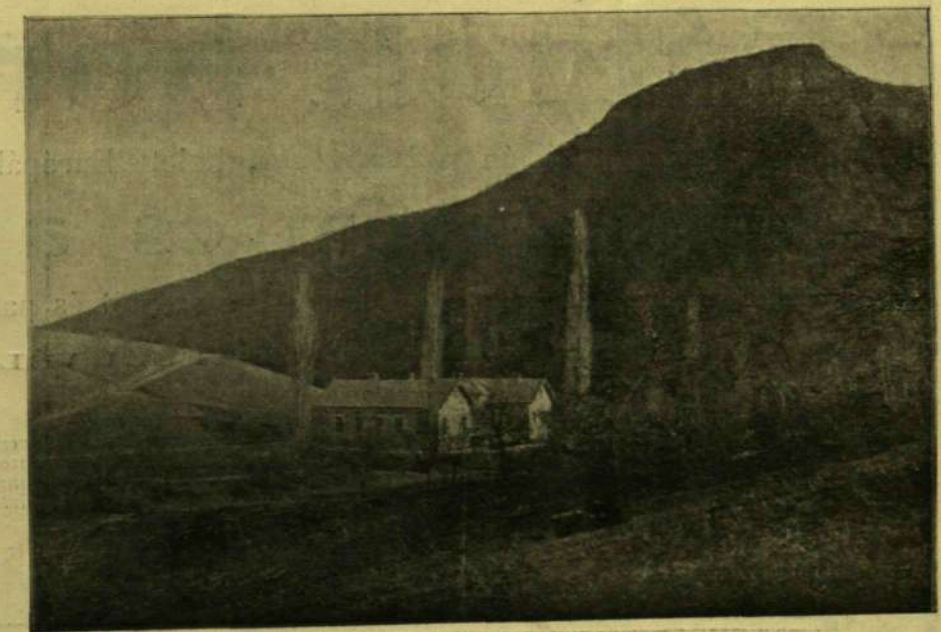
Egyedüli a maga nemében Magyarországon a Margitligeti szanatorium fürdőberendezése, a légszűrő rendszere. Ezekhez hasonlóak csak egyes igen nagy svájci szanatoriumokban találhatók.

A szanatoriumnak saját kezelésében van tehenészet és ez biztosítja a tej higiénikus és kifogásolhatatlan kezelését.

Az étkezés nem kórházaszerű, hanem gondos és mindenkinek a saját ízléséhez szabott. A gyengébb betegek számára tolokocsik állnak rendelkezésre. A betegek szórakoztatására a szanatoriumban a legnagyobb gondot fordítják. Ezerötszáz kötetnyi könyvtár áll a betegek rendelkezésére. A könyvtár a magyar, francia, német és angol világirodalom remekeit foglalja magában.

Ezenkívül az összes magyar és nevesebb külföldi napilapokat és folyóiratokat járta az igazgatóság a szanatorium bennlakói számára.

Sakk, dominó és a szabályzat által szigorúan körülírt mederben a kártya tartja távol az unalmat. Nyáron unaloműző kézi kertészeti munkálatok, gondosan jókar-

A Margitligeti vízgyógyintézet és az Oszoly-hegy.

ban tartott teniszpálya van azon betegek számára, a kiknek az orvos a mozgást megengedi.

A lehető legteljesebb gyengédség és figyelem veszi körül a beteget.

A személyzet kiválókat. Figyelmes, értelmes és nem haszonleső.

Az igazgatóság a legszigorúbban ügyel arra, hogy a betegeket semminemű formában, semminemű mértékben ne zsarolják, ne zaklassák.

Fölvilágosítással és prospektussal készséggel szolgál a Dr. Wettenstein-Szanatorium Részvénytársaság irodája, Budapest, VII., Rákóczi-ut 18.

Eljegyzési-Lakodalmi-Damast-Eolienne an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Selyem
és Henneberg-selyem 1 K 35 f-től felj. bármint és vámmentesen. Minta postafordultával. Megrendelések bármely nyelven és intézendők: ...

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatás!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!

Budapest, I. ker. Rákóczi úti 1. számú

Steckenpferd-Liliomtejszappan

legenyhebb szappan

... a bőr részére. ...

Kufeke

Gyermekeknek és felnőtteknek.

A külföld és belföld legkiválóbb szaktekintője mint legjobb táplálékot ajánlják a Kufeke-t hányáskezelésnél, bélhurutnál és hasmenésnél.

Uraim, az nem volt kicsinyeség!

Gondolják csak meg, én a mászásban teljesen elvédelem, fölöttem sziklacsúcsok meredek, alattam pedig néhány száz méternyi órvény tárogott és lehetetlen volt előre vagy visszafelé hatolni. Húsz óráig kellett így kitaranom és csak az volt a szerencsém, hogy eszemben egy doboz Fay-féle valódi sodeni ásvány-pasztilla volt, mely nélkül soha túrára nem indulok. Ezek csillapították nemcsak szomjúságomat, hanem mindenekelőtt ezeknek köszönöm, hogy súlyosabb meghűléstől megmenekedtem. Fay-féle valódi sodeni szükséges minden magastúrára magával vinni. Kapható dobozoként 1 K 25 f-ért minden gyógyszerárban, drogueriában és ásványvízkereskedésben. Vezérképviselőiség Ausztria-Magyarország részére: W. Th. Guntzer, Wien, IV/1, Grosse Neugasse 27.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Higiénikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Ezüstpénzes gyémántérem, vöröskereszt és labdarúgószámára. Étvágygerjesztő, ideg-13966 orvosi és vérjavító szer.

Kitűnő fr. 6000-nél több orvosi vélemény.

I. Serravallo, a. é. kir. udari orvosi tanácsos. Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszertárakban filléres üvegekben 4 K 2.00, egész literes üvegekben 4 K 4.80

Szeplők és májfoltok ellen

használaton eredeti Kárpáti-féle

BENZOETEJ-CREMET

mert ez az egyedül ideális és az arczon, csodálatosan eltünteti, seplőt és minden borsztárszínű foltot.

Ára utasítással 1 korona. 6 doboz rendelésénél bérmentve küldi az egyedül készítő: **Kárpáti János** gyógyszer-tára **Arad, I.** Bpsten kapható **Török J.**-nél király-u. 12. Török S. operagyógy. Andrássy-út, Dr. Egger gyógyszer-tára Váci-körút, Neruda Nándor drogeriája Kossuth Lajos-... utca. — Utasítást díjtalanul küld a készítő. ...

SVAICZI SELYEM vámmentesen a házhoz!

Kérjen mintákat újdonságainkról, feketében, fehérben és színesben **Bolzano, Caehemize, Scharnitz, Duchsene, Grépe de Chine, Cötel, Messalina, Mousellina** 120 cm széles, méterenként K 1.20 és feljebb. **Básony és plüss ruháinknak és blúzoknak stb. ugyanígy hímzett blúzok és ruhák batisziban, szövetségben, vászonban és selyemben.** Csakis szavatolatos svéd selyemszövetekkel állunk, közvetlen a magányvölknek bérmentve és elvámolva.

SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svájcz).

Selyemszövet kivétel. — Királyi udv. szállító.

Divatos kézimunkák

és hozzávaló kellékek, függöny kongré, 110 széles mtr. 1 kor., remek sodroszálú kongré fátó v. millieux kezdve, anyagál 4 K.

NADAS

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. — Hártsnya és kortyú külföldiesség. — 3 pár elsőrendű flor a-jour hártsnya 3.60 kor. Árjegyzék bér.

Technikum Mittweida

Igazgató: A. Holst, tanár. 12073 (Svájcs királyi). Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépész-mérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépjármű laboratóriumok. Gyári tanulóműhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

A Budai Szt.-Lukácsfürdő

Nagyszállójában és Thermal-szállódájában lakás teljes ellátással naponként 10 K-tól feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára. Kénes iszap-... fürdők és iszapborogatások. ...

OLBRICH L.

szíjgyártó, nyerges és bőrűndös

Bpest, VI., Teréz-körút 6.

Dús raktár lovaglő, hajtóvadász-, utazási és sport-... ezikkelben. ...

Alapítva 1875. Árjegyzék ingy.

BLUZOK *princesse* **RUHÁK**

costum és pongyolák

FALUDI LÁSZLÓ Bpest, VI., Andrássy-út 48. Dívatlap ingyen!!

SZÖNYEGEK KÖZVETLEN BESZERZÉSE

Elsőrendű díszszőnyegeinket vastag plüschanyelűből, egyenlő oldalakkal, utólrhetetlen jó minőségben, a valódi anyma szőnyegekkel megtevesztően hasonlatos, szavatolatlan színtartók, közvetlen a vevőközönségnek szállítjuk.

Falcsőnyegek 100 cm széles, 200 cm hosszú K 5-30, gyönyörű perzsá minták, továbbá papagáj, menekülő négyvad, öz-család, szarvas, hatygy, oroszán, lánzó, kutyacsudát stb. falcsőnyegek kizárólag elsőrendű minőségűek, a nedvességét nem veszítik, a legjobbjárváza megkülönböztetés ellen. — Elsőrendű szalon-szőnyegek a legelőcsőbb perzsá, szecessió és virágmintákkal 140 cm széles 200 cm hosszú K 7.— 180 cm széles 270 cm hosszú K 12.— 160 cm széles 250 cm széles 10.— 200 cm széles 300 cm széles 14.—

Elegáns ágylők ugyanolyan anyagból drjba K 1.60. **Lam-bregun** (ablakvédők), kiválóan erős dobos anyma chenille szövés, 125 cm magas, 140 cm széles bordúrral és rojtjal, vagy perzsá mintákkal drjba K 5.40. **Tigris flanel takaró** drjba K 2.75. Székfűtés utánvétel. Nem tetszés esetén kicserélés, vagy az összeg visszafizetése.

Produktiv u. Handelsgesellschaft — Goding (Morvaország) 37. sz.

BUTOR készpénzért és részletre. 3 szoba teljes berendezés 360 frt, mely áll: 1 háló, ebédlő és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fill. bélyegekben.

NAGY IMRE lakberendezési vállalata, Budapest, Váci-körút 9. sz. (Szerocsen-u. sarok).

PETROLNERUDA

kitűnő hajváz

NERUDA FÉLE

Piperis Borobis

KÉSZÍTŐ: **NERUDA NÁNDOR** BUDAPEST IV. ker. Rákóczi út 12. sz. Tel.: 1234

1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustanez), a sápkór, a női arczot elégtelenül pattanások s a női nem szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen szerek voltak utatva, addig újabban 12923

a PARÁDI ARSEN vizben vastartalommal olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsensavas viznél (Homoceno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőcsőbb orvosi tekintélyünk fel-ma-naság s a fogyasztók egész serege dicseki hatásait, harcokban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Egy postadala (7 palack) parádi arsen vastartalmú gyógyvizet Magyarország összes postaiállomásaira 6 korona 50 fillér bérmentesen szállít a. é. kir. udv. szál-lító, BUDAPESTEN.

Főraktár: **ÉDESKUTY L.** 110, BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerárban és megbízható fűszerkereskedésben.

„Kizárólag eredeti, legjobbaknak elismert”

„Iró angyal” gramofon

gépek és lemezek.

SCHMID NÖVÉREK-nél Budapest, IV., Kigyló-tér 1. sz. (Királyi bérpalota.)

Választékküldemények, kedvező lemezcseré felvétel. Ár- és lemezejegyzék ingyen és bérmentve.

KWIZDA FLUID

Kigyló-védjegy.

Turista-fluid.

Rég bevált aromatikuss bedörzsölés az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, kerékpárosok, vadászok és lovasok által sikeresen használva elő- és utó-erősítésre nagyobb irak után.

Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.20.

Kwizda-féle FLUID

Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12. Andrássy-út 26. G

A „Titania” gyorsgőzmozgógép

felülmúl minden másogépet, bármely konkurrenciához tartozó kőlyukokat is, melyek nagylármával és piaci reklámalán hirdetőnek);

mos hófehérre harmad annyi időben, mint azelőtt;

kiméli a fehérneműt eddig a nem árt módon; 75% péntés megtakarítás és idő és **OLCSO** de jó.

Sok ezer áll üzemben és ugyanennyi az elismerésével. ...

Próbára is.

Titania - mángorító. 17-décs nagyságban 2-3 keményfa-hengerrel, minden ár-kereskedésben 35 K-tól feljebb. 10 évi jótállás.

Titania-forrófűzősáró. elsőrendű paragumi bengerrel. Prospektusok, plakátok és referenciák ingyen. Magyarországi vezérigény: **Takács Öskár** Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 49. sz.

TITANIA-MŰVEK Wels, Felső-Ausztria 20. sz. Gyártanak különlegességnek gyantát: mosógépeket, takarmány-fűszereket, vetőgépeket, szuszogókat, szecsecszekendőket, különböző stb. Részletfizetések szívesen engedtetnek.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem Budapest, IV., Károly-körút 26. I. emelet

FOGAK

és teljes fog-sorok szápadlás nélkül.

Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kauszok fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek eltávolítása fűléleges. Tartós porcelán- és arany-tömések. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jótállással. Vidék 1 nap alatt kiérkezéssel, megvárhatják. — Mérések irak.

Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Litt.)

DÁVID KÁROLY ÉS FIA

doboz-, papíraru- és szab. fémkapocs-gyára

Budapest, I., Mészáros-utca 58. sz.

Telefonszám 41-48. Sürgőnyezim: Cartonage.

Gőserőre berendezve.

A magyar kir. dohánnyövedék szállítója.

... Napi gyártás 150,000 doboz. ...

LOHR MÁRIA

Csipke-, vegyszeti tisztító és festészetű intézete. Gyár: VIII., Baross-utca 85.

Fióküzletek: IV., Eszk-út 6. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2. IX., Calvin-tér 9. V. Harmad-csüd-utca 3. VI., Teréz-körút 39.

*** Ezelőtti **KRONFUSZ** ***

GANZ ÉS TÁRSA VASÖNTŐ ÉS GÉPGYÁR R-T. BUDAPESTEN.

MOTOROK benzín-, gáz-, szivó- és kohó- és kőolaj-üzemre. Közműi hengerlőgépek. Gőzök. Gőzmotorok személyszállítású vasúti kocsi- és nagyüzemek számára. Mindenféle vasúti kocsi személy- és teherszállításra. Vasúti felszerelések. Kéregőztető berendezések (Griffin rendszer). Hengeresek malmok számára kéregőztető hengeresekkel. Mindenféle malomgépek. Egész malomok berendezése és felszerelése. Turbínák és elő-erősítésre nagyobb irak után. Kéregőztető gépek. Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Ganz-féle Villamosságai R-T. Budapest, II. kerület, Lövőház-utca.

Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Költői ilylmpák reklámszövege. Elektromos üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása. Elektromos üzemű szivattyúk, légtisztítási berendezések, emelőgépek, ventilátorok, meleg vasutak, szivó-, csapó-, aprító- és takarmánygőztő-berendezések. Elektromos kis- és nagyvasutak. Előnyvasutak. — Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

13098

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŐ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Ca. é. kir. kizárólagosan Szegeden. szab. chronometer- és műórák, fűtálakja a remonteoir ingóráknál stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R-T.

Irodái: VI., Andrássy-út 5. sz. a. (maját házában).

Befizetett részvénytőke: 40 millió korona. Előnyös betétek, lezártított váltók és előlegelt nyugati értékpapírok.

M. kir. szab. oszt.-sorjájának föláruzó helye: VI., Andrássy-út 5. Készlet-üzlet: IV., Károly-körút 18. IV., Ferenciek tere 4. (frányi-utca sarok), VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllő-ut

13098

Szenvedő hölgyek és urak

ne mulassanak el legújabb árjegyzékem ingyen és bérmentve küldetése irak hoztam fordult. E felettébb hasznos, mintegy 3000 terméskötő ábrát tartalmazó könyvben mindenféle köztér ponton leírás feltalálható. Minden alatti betegség ellen szolgáló haakítás, mely köldök és has-szár, vándorvess és hájaodás ellen előnyös alkalmazható. Hölgyek számára pedig kitűnően beváltak az altest támasztékul szolgáló előtti és utáni időszakokban.

Varrás nélküli gammaharvanya göröcs, erős csomok, viszéráruknak, valamint dugós és egyéb lényesen szenvedő lábakra a legdrágább hatálya szer. Mérték szerinti elkészítését leg-újantusokban eszközöl:

Keleti J. orvosi műszer és testgyógyászati gépek gyára Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17. Alapítva 1878. Telefon 13-76.

Fátyolt borít

arczára minden szeplős és pattanásos nő, mert restelli, hogy arcza tele van csunya szeplővel és pattanással, holott Európában több mint egy millió nő állítja, hogy a **Diana-krém** és a **Diana-szappan** lemossa a szeplőt és pattanást az arczról.

VEGYÉSZI VÉLEMÉNYEK.

BIZONYÍTVÁNY.

Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur által forgatomban hozott Diana-krém és Diana-szappan megvizsgáltam és megállapítottam, hogy ezek a bőrre semminemű ártalmas alkotórészeket nem tartalmaznak. Vegyi összetételükről ítélem, ugy az arcz- mint kéz bőrrre finomító és tisztítószert legjobban ajánlhatom.

Budapest, 1907 március 18.

Dr. TELBISZ JANOS, kir. keresk. és váltóörvényeséki hites vegyész.

Alólírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla gyógyszerész ur, budapesti lakostól bemutatott Diana-szappant, Diana-arczkrémet megvizsgálva, azokban fémmegyeket, maró hatású vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miézt is nevezett széplítő-, bőr- és hajápolószerek ártalmatlanok és így használatuk ellen kifogás nem emelhető.

Kélt Budapestben, 1905 március 15.

Nyilvános vegykísérleti állomás Dr. NEUMANN ZSIGMOND m. p. kir. keresk. és váltóörvényeséki hites vegyész.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-színű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.

Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.

Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógyszertárakban, drogeriákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni, az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvétellel eszközöltetik.)

RÓZSATEJ
Kifűző teint-ápolószert 2 K
fatales üdéséget kölcsönöz a bőrnek.
halzsamszappan hozzá 60 f.

OSAN kitűnő fogápoló szál-
viz K 1.76, fogpor 88 f.

TANNINGENE legjobb
hajfestő szer 5 K
Hetekig megmarad és nem engedi festéket.
Sötétszőkőre, barnára és feketeire

ANTON J. CERNY, Wien, levélcím
XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lórákat I. Maximilianstr. 9.
Raktár: gyógyszerüzletekben, parfümeriákban stb.

UJDONSÁG! Papek-féle törv. védett
**pénz-
tárcza**
erős zergabőrrel.
Elővegy: egy drb
bőrből készíve,
:: minden példamem külön van, lapos és nem merev. ::
Urak részére 11 cm. hosszú, 7 1/2 cm. széles --- 3 korona,
hölgyek e 11 e e 6 1/2 e e --- 3 e e
Vidékre 2 darab megrendelésnél portómentes küldés.
PAPEK JÓZSEF bőrfőnök és finom bőráru készítő
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15/B. — Árjegyzék bérn.

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízt, kiváló jó hatású szer
étvágytalanság, rend-
tlen emésztés és gyomor-
gyengeség ellen.

Étkezés közben véve, megóv a gyomor-
mortalheléstől. Egy üveg ára
3 kor. 20 fill.

12293 Kapható:
minden gyógyszerüzletben
valamint
ROZSNYAY MÁTYÁS
gyógyszertárában
ARAD, Szabadság-tér

Félig ingyen! Ára csak
„ELEKTRO“ K 11.80!
aranyóra.

Senkinek sem szükséges ma ma
valódi aranyórát
200 koronáért vásárolni,
mióta az ide lerajzolt ki-
váló gyárt-
mány „Elektro-
aranyórát
(Glashütte-
rendszer) ké-
szítik. Ezen
óra szerke-
zetének három
felede van és
kiszárazgatóval
működik, mely
egy vastag réteg
valódi arannyal,
mely villamos áram
segítségével lesz
rávezetve, úgy,
hogy kiváló tartós-
ságot és teljes
garantiát nyújt.
Az „Elektro-
aranyórát” senki
nem tudja egy 200
koronát érő
aranyórától megkülönböztetni.
Pontos járásért 5 évig írásban
garantáljuk. Római vagy arabs
számjegyekkel.

Ára csak K 11.80.
Minden Elektro-aranyóra vásárló ajándékkulcs
egy szép elektro-aranyláncot is kap.
Minden Elektro-aranyóra mellé 5 évre szóló kezességi jegy van
csatolva. — Egyedüli árusítás utánvéttel.
Heinrich Kertész, Wien, I.,
Wollzeile 34—U.

Nem ismerünk jobb
gyorsfőzőt
a **ROPS**-nál
kiáltották ki egyhangulag az összes asszonyok.

„Tartós szolid kivitelben, ózozott” vasból.”
ÁRA BUDAPESTEN 4 korona.
Kapható minden jób vasáru-üzletben. Ha valahol
nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni. Képes
prospektus ingyen és bérmentve.
ROPS Fémáru Részvény-Társ.
Budapest, V., Váci-ut 74-77. Telefon 166-58.

FÖLDES MARGIT CRÈME
LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ
SZER

Páratlan és csodás hatású arczsépitő és
finomító a Földes-féle
Margit-crème
úri körökben használt készítmény. Zsírtalan,
ártalmatlan, rögtön szépít. Az egész világon kapható
1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan
70 f., Margit-póder 1 K 20 f. három színben kapható.
Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csak
eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmat-
lanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal
::::: a készítő
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

HOMOK — ARANY

A legjobb és legolcsóbb építőanyag a
homokból cementtel vagy másszal készült
falazatból, kőből, téglából, járda és padlólap stb.
Dr. Gaspary-rendszer szerint előállítva. Dr. Gas-
pary Kézi vagy erőhajtásra berendezett
gépeivel vagy formáival a legkülönbözőbb
árakban. A 228. számú ismeretési brosjára
ingyven levelezés és nyomtatványok magyar
nyelven. **Leipzig Cementindustrie. Dr.
Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig**
mellett (Németország).

ARCZ-MASSAGE FŐLŐSLEGES!
ORIZOL
:: vagy Rizsvaj törv. védve. ::
Az éretlen rizs **TEJNEMŐ**
nedvéből készített csodás és
:: gyors hatású arcz-szépitő. ::
Teljesen kisimítja a ránczo-
kat! Egy adag ára 3 K 50 f.
Egy drb szappan ára 1 K 50 f.

Főraktár Magyarország részére:
Bpest: Török gyógytár Király-u.
Kolozsvárt: Dr. Biró gyógytára.

BŐRSZÉKIPAR
Kendi Antal Bpest, IV. Károly-u. 2.

Angol bőrbutor készítése,
festése és
renoválása saját műhelyemben.

Ébéd-
székek,
iroda-foto-
lok valódi
bőrrel.
Ülőbutor áll-
ványok kár-
pítózása.
Székáta-
kítások.

A jelenkor legkiválóbb bőrfinomító
találománya a
növényekből készült
kristályszerű
massza, a
szépség és nem a
szépség, mint a szépség
csók. Ellenben fehéríti, ádó és
bárányosává változtatja. Kapható min-
den gyógyszerüzletben és a üvegdo-
szappan 1, pudor 1 K. Főrakt. Bp. Baross-utca 91.

KRISTALIN

+Soványság.+
Szép telt alakot, gyönyörű ke-
let 6-8 hét alatt érthet el a
törv. védett „Esterlin” nevű
arany éremmel (Páris 1900,
Hamburg 1901, Berlin 1903) ki-
tűntetett orientális eróporunk
használatát által. 30 fontnyi há-
zias biztosítva. Ártalmatlan. Fel-
tétlen realis, nem szédélges.
Sok elismeréssel. Dob-v hasz-
nálati utasítással 2 marika.
Postautalványon v. utánvéttel
(portó külön) **Hygienisches
Institut D. Franz Steiner
& Co Berlin 57. Königgrätzer-
strasse 66. Budapest kapható
Török Józsefnél, Király-u. 12.**

Fajkutyák.
Ajánlunk kitűnő vizsla, kopó, vad-
dísző és borzabekét, nyesen és
főnyű, továbbá óriás szent-
erőtelmes aratót, teljesen me-
resek, orosz agarak, skóciai juhás-
kutyák, magyar komodorok,
uszkárok, törpe becskék és kitűnő
patkányirtókat, angora macs-
kákat, óriási fules bagyókat, elő-
és kiomótt vadak, diszgalombok,
madarak, fajbaromfi, óriási lud-
kacsa, polyka és tyúkjakók, méhek
és fészkek, állattenyésztési
eszközök, állattápszert készítmé-
nyek, állatokat idomításra, gon-
dozásra, nevelésre és gyógykeze-
lésre eladunk, cseréket és véte-
leket kötünk. Árjegyzék bérn.
küld: Diana-telep, Tar, Hevesm.

VASÁRNAPI UJSÁG

37. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, SZEPTEMBER 12.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám 40 fillér.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. A „Világkronika”-val negyedévenként 80 fillérrel több. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona.

Külföldi előfizetéseket a postailag meg-
határozott viládjai is csatolandó.

A HOL WEKERLE MINISZTERELNÖK PIHEN.
(Klópodia.)
OLYAN HELYRŐL beszélni, a hol Wekerle miniszterelnök pihen, a szó szoros értelmében: «lucus a non lucendo». Mert ő pihenni csak akkor megy el a fővárosból, mikor többet akar dolgozni, mint mások. Rendes viszonyok között nem jut hozzá a munkához, a sok dolog miatt, melyet el kell végeznie. Mikor Budapesten van, ez a sok dolog

s a még több kérelmező elfoglalja minden idejét reggeltől fogva késő estig. Kivált olyankor, mikor a képviselőház ülésezik s a pénzügyi bizottságban is folynak a tárgyalások. Ilyenkor a miniszterelnök már öltözködés közben fogadja az államtitkárokat s a miniszterelnökség referenseit. Aztán lemegy a vár-
bástyára, állítólag azért, hogy sétáljon, de a hol várnak már reá a pénzügyminiszterium tanácsosai, hogy legsürgősebb ügyeiket megbeszélhessék vele. Mert a séta után bemegy

nyugyan a miniszteriumba, de csak a halasztást nem tűrő ügyekben intézkedhetik: sietnie kell a «tiszelt Házba». Tíz óra előtt öt percczel ott minden ülés napján megjelenik. Justh Gyula, a pontos és szigorú elnök már háromnegyed tizkor kitekintget az ablakán a Lánchíd felé s nézi, hogy jön-e már Wekerle Sándor. Mert ő pontban tíz órakor az ülést megnyitja s előbb beszélnie kell a tanácskozással vezetőjével, a miniszterelnökkel. Az ülés kezdetétől az ülés berekesztéséig Wekerle a kép-

WEKERLE MINISZTERELNÖK NEJÉVEL, KLÓPÓDIAI KASTÉLYA ELŐTT.
Justh Gyula fényképe után.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem **Beretvás pastillát** használjon azonnal
mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerüzletben.
Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész Kispesten. * * * * * Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállítás.

Franklin-Társulat nyomdája. Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.